

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$3.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827-1828
PRICE 5c A COPY

No. 129

Richmond Hill 19, N. Y., šeštadienis, Liepos (July) 2, 1955

Metai 44-tieji, Dienraščio 36-tieji

KRISLAI

Nepavyko sugriauti.
Mirusio nebeprickels.
Pabėgėlė krentasi.
Karalienė už taiką.
Laikas pasimokyti.

Rašo Grigickis

Kunigų "Drauge" skaitome:

"McCarthy buvo teisus, mėginamas praveisti Senate rezoliuciją, reikalaujančią, kad konferencijos dienotvarkė būtų įtrauktas satelitinio valstybių išlaisvinimo klausimas, ir, jei Kremlius su tuo nesutiktų, tokios konferencijos iš viso nešaukti."

Bet ta sen. McCarthy rezoliucija senatinėje komisijoje buvo vienbalsiai atmetama, o pačiame Senate McCarthy teigė tik tris pritarėjus.

Visi ragangaudžio McCarthy ir "Draugo" redaktorių troškimai niekais nuėjo. Keturių Didžiųjų konferencija, kurią McCarthy bandė sugriauti, įvyks šį mėnesį.

"Draugo" korespondentė S. Narkelūnaitė parūpo pasiteirauti pas Lenkijos atstovą Dr. Katz-Suchy Jungtinėse Tautose, ar Lietuvos "laisvinimo" klausimas bus iškeltas 4-rių Didžiųjų konferencijoje. Ji gavo sekamą paaiškinimą:

— Būk rami, Ženeva jums Voldemaro su Smetona nesugrąžins, jūsiškiai nori būti su Sovietais.
— Kas mūsiškiai? — klausia Narkelūnaitė.
— Nagi tie, kur Lietuvoje, tik žinoma, ne tokie, kaip jūs čia Amerikoje, — pridūrė Dr. Katz-Suchy.
Smetoninė gadyne Lietuvoje yra žuvusi amžinai. Niekas jos iš numirusių nebeprickels.

Gailias ašaras lieja smetonininkai, praradę dvarus ir litus turtus, ir matydami, kaip sėkmingai Lietuvos liaudis kuria sau naują santvarką — be ponų ir išnaudotojų.

"Sandarą" rašo apie tūlą Stasę Norkutę, kuri andai "pabėgusi nuo Sovietų laivo" ir atsidūrusi Danijoje.

Apsigyvenusi pas ūkininką ir gaudama tik apie pusdolėrį į dieną už sunkų darbą, minima Norkutė dabar skundžiasi nelemtu gyvenimu:

"Vienumoje yra labai nuobodu, ypatingai kuomet neturiu progos sutikti saviškių lietuvių."

Už tokį kvailą žygį, pabėgimą į svetimą kraštą, veikiausiai ji dabar smarkiai krentasi.

Belgijos karalienė Elzbieta, sveikindama Suomijos sostinėje Helsinkyje įvykstantį Pasaulinį Taikos Kongresą, pasakė:

"Šiandien neužtenka žodžiais išreikšti atsidavimą taikai, reikia ginti taiką su daugeliu veiksmų, kaip jūs šis Kongresas."

O mūsų lietuviškiesiems klerikalai, tautininkams ir menševikišiai visai plūsta tą Kongresą ir jo dalyvius.

Jie plūsta jį todėl, kad jis už taiką kovoja, o tie plūdikai atominio karo trokšta.

Nehru atvyko Jugoslavijon

Belgradas. — Jugoslavijon atvyko Nehru, Indijos premjeras, kuris pasiliks šalyje ištisą savaitę. Šiuo apsilankymu jis atsimoka už Tito vizitą Indijoje.

Nehru buvo sutiktas kuo draugiškiausiai ir iškilmingiausiai. Aerodrome pasitiko Tito ir jo žmona Jovanka, visi kabineto nariai, Komunistų lygos vadovai, Belgrado darbininkų delegacijos, mokyklų vaikai. Per kelias dienas Belgrade buvo gaminamos Indijos vėliavos, ir dabar visas miestas jomis pasipuošęs. Sveikinimo užrašai serbo-kroatų ir hindi kalbomis sako, kad Jugoslavija sveikina Nehru kaip savo didį bičiulį.

Užsienio diplomatai, tarp jų tarybinis ambasadorius, radosi Nehru sutikimo būryje.

"Borba" ir "Politika" sako, kad Jugoslavija jaučia garbę, turėdama tą didį svečių savo teritorijoje, ir jam atveria visas duris.

(Prieš apleidamas Tarybų Sąjungą, kaip praneša žurnalas "Time," Nehru išsireiškė, kad jam gaila palikti tą puikią šalį. "Aš palieku su jumis dalį savo širdies," sakė Nehru tarybiniam vadams.)

Indai suėmė 271 Sikhistano nepriklausomybės šalininką

Amritsaras, Indija. — Indijos policija suėmė 271 sikhą, šiaurvakarinės srities gyventojus, kurie stovja už nepriklausomą Sikhistaną. Toje provincijoje yra 6,000,000 sikhų, kurie vartoja skirtingą nuo indų kalbą. Jie reikalauja atsiskirti nuo Indijos ir tapti nepriklausoma šalimi, Sikhistanu.

Policija suėmė tuos nepriklausomybės šalininkus, nes jie dalyvavo nelegališkoje demonstracijoje.

Jungtinių Valstijų žmonių sveikatos tarnybos raštinė skelbia, kad per pastaruosius 18 mėnesių apie pusantro milijono žmonių metė rūkė.

Tai geros žinios. Kredita už tai tenka suteikti vėžio ir širdies ligų specialistams, kurie įrodinėjo, kad didelis rūkymas gimdo vėžio ir širdies ligas.

Bet dar apie 38 milijonai vyrų ir 13 milijonų moterų nesustojia rūkė ir savo organizmą nuodija.

Laikas gerai pagalvoti ir pasimokyti.

Tabako krustas viską daro, kad išlaikyti savo biznį. Jis pasisamdė tam tikrus daktarus, kurie spaudoje, per radiją ir televiziją "įrodinėja", kad tabakas nėra žmonų sveikatai žalingas. Reklama-cijoms išmokama milijonai dolerių.

Plieno darbininkų streikas prasidėjo; derybos nepasisiekė, bet dar tęsiamos

Pittsburghas. — Ketvirtadienio vidunaktį plieno darbininkų streikas prasidėjo. Laikydami tradicinio nusistatymo, kad "be kontrakto nedirbame," plienininkai išėjo streikan, nežiūrint to, kad derybos dar tęsiasi.

Derybos buvo užsėtęsusios valanda po vidunakčio. Plieno darbininkų unijos vadovas D. McDonaldas pareiškė laikraščiu ninkams, kad susitarimas arti. Unijų lokalių delegatai, kurie laukė gretimame viešbutyje, pradėjo telegrafuoti lokals, kad gal neprieis streikuoti, bet tuo laiku pikietai jau maršavo aplink daugumą fabrikų visa šalies plotme.

(New Yorko apylinkėse ir New Jersey plienininkai pradėjo pikietuoti dar dešimtą valandą vakaro.)

Derybos buvo nutrauktos vienai valandai pirmą valandą ryto, penktadienį, atnaujintos, ir po kelių valandų vėl nutrauktos. Manoma, kad US Steel korporacija jau buvo pasirengusi pakelti darbininkų algas ant daugiau negu 14 centų valandai, bet kitos plieno firmos pasipriešino.

Daugumą darbininkų apleidė plieno liejyklos dar anksčiau vakare, nes, prisirengiant streikui, daugumoje įmonių pečiai buvo laipsniškai gesinami per kelias dienas. Streike dalyvauja apie

600,000 darbininkų.

Derybos buvo atnaujintos penktadienio rytą, apie dešimtą valandą. Kai kas numatė, kad susitarimas gal bus pasiektas dar penktadienį, bet laikraščiu einant spaudon tas dar nebuvo patvirtinta.

Iš Montanos pranešama, kad ten i streiką išėjo prie Mine, Mill & Smelter Workers unijos priklausantieji darbininkai, vario liejikai.

Vario darbininkai prieš streiką rengėsi lygiagrečiai su plienininkais. Jų reikalavimai taipgi panašūs.

Plieno darbininkų unija (USW-CIO) laikosi nusistatymo, kad didžiosios plie-

no korporacijos su US Steel priešakyje galėtų pakelti algas ant 20 centų valandai, panašiai, kaip tai padaryta automobilių pramonėje, nekelti plieno kainų, ir vis dar daryti didelius pelnus. Plieno darbininkų unijos ekonominiai ekspertai taip yra apskaičiavę.

Fabrikantai, betgi, teigia, kad tik pakėlus plienininkų algas ant 10 centų, jų algos jau būtų 10% aukštesnės, negu yra auto-darbininkų.

CIO prezidentas Reutheris telegrafavo plieno darbininkų unijai, kad visokia pagalba jai bus duodama, jeigu tektų streiką tęsti.

Jakarta. — Ginčas tarp valdžios ir armijos vadų tęsiasi.

Suvedžiotų mergaičių tėvai grasina senam ištvirkėlini

Massapequa, L. I., N. Y. — Baltagvardietis milijonierius Ivanas Jerome dar sėdi kalėjime. Jis galėtų būti išleistas po \$50,000 užstatu ir tokia suma jis labai lengvai galėtų sukelti. Bet jis, kaip matyti, bėgti išėiti laisvėn, nes ten su juom būtų atsiskaityta.

Jerome, kaip žinoma, per ilgą laiką savo prabangiame bute tvirkino jaunas mergaites, nuo 12 iki 17 metų amžiaus, ir tas tvirkinimo orgijas dargi filmavo, iki jis pateko kalėjimui.

Keliu suvedžiotų mergaičių tėvai pasakė, kad, jeigu jie tik gautų progą, jie savo rankomis nubaustu senąjį ištvirkėlį. Tai todėl jis ir jaučiasi saugesnis kalėjime.

Adenaueris atsisako dabar vykti į Maskvą; gal vėliau

Bona. — Kancleris Adenaueris atsakė į Tarybų Sąjungos kvietimą atvykti Maskvon artimiausioje ateityje. Jis savo atsakyme duoda suprasti, kad nevyks artimiausiu metu, nes "visa eilė klausimų prieš tai turi būti išaiškinti."

Kanclerio atsakymas vykti artimu metu sukels stipresnę opoziciją prieš jį pačioje Vakarų Vokietijoje, sako socialdemokratų spauda. Socialdemokratai, kaip yra žinoma, darė spaudimą ant Adenauerio, kad jis patvirtintų vykti. Socialdemokratai pageidavo, kad jis vyktų tarsi su TSRS vadais dar prieš Ženevos konferenciją.

Washingtonas. — Sekretorius Bensonas atspirašė Burmos premjero U Nu už jo nepriėmimą laiku. U Nu sutiko kitu kartu aplankyti Bensoną.

Washingtonas. — Sekretorius Bensonas atspirašė Burmos premjero U Nu už jo nepriėmimą laiku. U Nu sutiko kitu kartu aplankyti Bensoną.

Washingtonas. — Sekretorius Bensonas atspirašė Burmos premjero U Nu už jo nepriėmimą laiku. U Nu sutiko kitu kartu aplankyti Bensoną.

Jugoslavų karininkų grupė Sovietų aviacijos dienoje

Belgradas. — Šeši Jugoslavijos aviacijos karininkai išvyko į Maskvą, kad dalyvauti kaip svečiai Tarybų Sąjungos Aviacijos dienos šventėje. Juos pakvietė TSRS apgynos ministras maršalas Zukovas.

Jugoslavijos karininkų vykimą Maskvon išaukė daug komentarų diplomatinuose rateliuose. Nurodoma, kad tai vienintelė škaitlingesnė delegacija iš užsienio, apart tarybinio bloko šalių. Vakarų kraštai toje aviacijos šventėje bus atstovauti savo karinių pasiuntinių, bet neturės specialių delegacijų.

Seoulas. — Rhee valdžia nuteisė dešimčiai metų kalėjimo keturius komunistus, tarp jų vieną moterį. Juos teisė karinis teismas.

Maskvoj prašo šachmatistų autografų—tie nustebinti

Maskva. — Amerikos šachmatistų delegacija atvyko Maskvon. Juos tuoj apspitė maskviečių būriai, kurie prašė jų autografų. Amerikiečių delegacijos vedėjas Rosser Reaves, nustebintas, pareiškė:

"Tikri stebuklai! Negirdėtas dalykas! Kas Amerikoje paisy šachmato lošėjo? Aš niekur namie nemačiau, kad kas prašytų šachmatisto autografo, o čia..."

Amerikiečius šachmatistus priėmė kuo draugiškiausiai. Tarybiniai šachmatistai atvyko juos pasitikti stotyje.

LAISVĖ NEIŠEIS

Liepos 5-tą Laisvė neišeis, nes pirmadienį, Jungtinių Valstybių nepriklausomybės šventę, darbininkai nedirbs.

Premjeras U Nu išsižeidė, nes Bensonas jį paliko koridoriuje

Washingtonas. — Ketvirtadienį Burmos premjeras U Nu turėjo aplankyti žemės ūkio reikalų sekretorių Bensoną. Bet atvykęs laiku, U Nu turėjo apie 5 minutes laukti koridoriuje. Išsižeidęs, U Nu išvažiavo nepamatęs Bensono.

Valstybės departamento pareigūnas paskui atspirašė U Nu, aiškindamas, kad keli britų pareigūnai lankėsi pas Bensoną ir pabuvo ilgiau, negu buvo numatyta.

Dalis Argentinos kunigų bijo pasirodyt gatvėse sutonuose

New Yorkas. — Žurnalas "Time" paduoda pranešimą iš Argentinos, kad dalis kunigų ten dar bijo pasirodyti savo juoduose sutonuose gatvėse ir dėvi pasaulietiškus drabužius. Buenos Aires žmonės juokiasi, sakydami, kad juos visvien galima atpažinti: jie dėvi juodas kojines, o jų kaklaryšiai netikusiai surišti.

Tuoj po pro-klerikalisko sukilimo, sako spauda, beveik joks dvasiškis nedrįso pasirodyti Buenos Aires gatvėse savo kunigiškuose drabužiuose. Dabar kai kurie kunigai, ypatingai aukštesni dvasiškiai, kurie važinėja automobiliais, vėl viešai rodo sutonuose, bet eiliniai kunigai dar dėvi gatvėse pasaulietiškus kostiumus.

Buenos Aires. — Perono valdžia paskelbė, kad panaikintas apgulos stovis, kad kraštas gražinamas prie "normalaus stovio," koks egzistavo prieš sukilimą. Bet ir tas "normalus" stovis ne visai normalus, nes jau kelinti metai, kaip Argentina oficialiai randa-

si po pusiau - kariniu stoviu.

Wagneris grįžta namo

Genoa. — New Yorko burmistras Wagneris liepos 7 dieną grįš New Yorkon. Romoje jis turėjo diskusijas su vietiniu burmistru, kurio mieste daugiau italų. New Yorke yra apie du milijonai italų. Tiek gyventojų turi ir Roma, bet keli nuosimčiai Romos gyventojų yra ne italai. New Yorkas tokiu būdu turi daugiau italų, negu Roma.

Paryžius. — Generolas de Gaulle pareiškė spaudos atstovams, kad jis nenori Vokietijos ginklavimo. Bet jam taipgi nepatinka Keturių Didžiųjų konferencija. Jo išeitis tokia: Francūzija turėtų gaminti atomines bombas, tapti stipriausia šalimi Vakarų Europoje, ir viskas tada bus gerai.

Sao Paulo. — Francūzijos dailininkas Leger laimėjo \$4,000 premiją tarptautinėje meno parodoje Brazilijoje.

Paskutiniai pranešimai

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris įgaliavo biudžeto direktorių R. Hughes tartis su Atominų reikalų komisija, ar palaukti Dixon-Yates kontraktą, kuris duoda tai privatinei firmai tam tikrą galią valdiškame Tennessee Valley Authority, projekte.

Washingtonas. — Senato taip vadinamas vidujinio saugumo komitetas, kuriam šiuo momentu pirmininkauja sen. Eastland, klausinėja eilę laikraštinių. Tai vis žmonės, kuriuos CBS reporteris Winston M. Burdett kaltino kaip eks-komunistus. Pats Burdett tokiu prisipažino.

Tarp kitų jis apkaltino New Yorko "Times" bendradarbi Charles Grutzerį, kuris vienu metu buvo korespondentu Korėjoje. Esą, jis iš Korėjos siuntė pranešimus, kurie buvo draugiški komunistams.

Roma. — Premjeras Segni gavo dar dvių dienų pratęsimą, per kurias jis turi suorganizuoti kabinetą.

Roma. — Prezidentas Gronchi nepageidauja, kad Clare Boothe Luce negrįžtų kaip Amerikos ambasadorė. Gronchi sako, kad jinai perdaug kaišioja savo nosį į vidujinius Italijos reikalus.

Bona. — Vakarų Vokietijos valdžia priėmė Tarybų Sąjungos siūlymą pradėti diplomatinės derybas. Bet Bona nori pasiusti Maskvon tik diplomatinę delegaciją, o ne patį kanclerį Adenauerį.

Tokyo. — Jau surastas vienas iš keturių amerikiečių lakūnų, kurie nukrito Pacifike.

Washingtonas. — Amerika vėl atnaujino patrulinius - žvalgybinius skridimus virš Beringo jūros.

Peronas pradeda susitarti su klerikalška opozicija

Buenos Aires. — Vyriausias katalikų dvasiškis Argentinoje, kardinolas Santiago Louis Copello, pasiveiko ir perėmė pareigas. Yra ženklų, kad einama link gan pilno susitarimo tarp Perono režimo ir katalikiškos klerikalijos. Peronas pašalino vidaus reikalų ministrą Borlenghį, kuris buvo vyriausias anti-klerikalškos akcijos organizatorius. Dabar skelbiama, kad Peronas gal priimsiąs Copello savo rūmuose ir su juom tarsis.

ORAS NEW YORKE Šilta, tvanku, gali būti lietaus

ORAS NEW YORKE Šilta, tvanku, gali būti lietaus

LIST
metu
moky
liu d
alstyl
iniver
iltete
omat
stude
ti su
o išv
is, pr
s kl
jvėrti
es stu
o dip
pran
sum
j me
ldžia.
sūnu
ji, be
la bur
is būt
r štai,
ous au
imo d
paigės
n, kuy
reikal
rtijos
ūkius v
jais š
pareiš
ki,
inti ir
stuc
i. Ju
Bagod
brama
kitų. J
dirbt
kų sv
inio V
stieto
stytoji
duoju
aitikli
ir tu
patikr
jdaus,
kely
ty, ka
ta, ka
gerė.
darbin
tinis
bendro
iau.
Gineit
NTU
7 d. C
ono n
ūra,
rai, šo
— beve
iegu
vais t
lo, Me
s vardo
ose dal
dainit
mą turi
des ap
lūkiu d
kuriam
vidurin
jas Ru
gerai,
s iš fe
atės re
o dainą
irinkin
daina,
o pirm
na ga
ganizuo
keliu" r
kolė
kolūh
o taip
amų dū
kolekt
kėjama
s dov
ZA
ar
ti o
gam
num
žaiğin
ūdinė
1955

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President JOHN GRUBAS; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$8.00	Canada and Brazil, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$4.50	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$9.00	Foreign countries, per year	\$10.00
Queens Co., per 6 months	\$5.00	Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

LIEPOS KETVIRTOJI ŠIEMET

TAI BUVO 179 METAI TAM ATGAL. Visas kraštas skendėjo revoliucinio karo liepsnoje. Amerikos kolonijos kovojo prieš britų priespaudą. Spėkos svyravo. Dienos buvo sunkios ir pavojingos. Ne visi tikėjo pergale ir didžiosios revoliucijos reikalu. Buvo svyravimų ir bailių. Buvo ir išdavikų, nuožmių priešų, kurie netikėtai troško ir linkėjo revoliucijai nesėkmės, bet ir sušilę darbavosi jos sužlugdymui.

Revoliucijos laimėjimas reiškė pergalę ir išsilaisvinimą iš po svetimo jungo. Revoliucijos pralaimėjimas reiškė revoliucionieriams kartuves.

Tačiau ir tokioje rūšioje valandoje revoliucionieriai — Washingtonas, Jeffersonas, Franklins, Paine, Adams, Hancock, Henry ir visa eilė kitų ryžtingų ir drąsių vyrų nesusvyravo. Jie pasitikėjo savimi ir savo žmonėmis. Jie buvo ir kovotojai ir idealistai. Jie supratę istoriją. Jie puikiai pažinojo savo oponentus ir nerodė jiems jokio pasigailėjimo.

Pačioje karščiausioje revoliucinio karo audroje, 1776 metų liepos 2-tą dieną, jie paskelbė Amerikos nepriklausomybę nuo Didžiosios Britanijos. Toje savo deklaracijoje jie išdėstė savo viltis ir idealus, — viltis ir idealus, kuriais ir šiandien gali žmogus didžiulis ir vadovautis visur, kur tik jis pakelia ranką prieš tironus, gina savo teises ir laisvę. Deklaraciją parašė Thomas Jeffersonas, tasai didysis filosofas, mokslininkas, visuomenininkas, revoliucionierius, demokratas.

Ten, tarp kitko, skaitome:

“Mes laikome sekančias tiesas pačias savaime aiškias, būtent: kad visi žmonės yra sutverti lygūs; kad jiems jų Kūrėjas davė tam tikras neatimtinias teises; kad tarp tų teisių yra gyvybė, laisvė ir siekimas laimės; kad tos teisės apsaugoti tarp žmonių steigiamos valdžios, kurios savo teisingą galią įgauna nuo sutikimo valdomųjų; kad kur tikta bet kokia valdžios forma pradeda tuos tikslus griauti, žmonės turi teisę pakeisti arba pašalinti ją ir įsisteigti naują valdžią, paremiant jos pamatus tokiais principais ir suorganizuojant jos jėgas tokioje formoje, kuri atrodo jiems geriausia pasiekti saugumo ir laimės.”

Ir toliau:

“... kai ilga eilė skriaudų ir uzurpavimų, be pakaitos siekiančių to paties tikslo, rodo pasimojimą juos (žmones) pavergti absoliutaus despotizmo jungui, tai yra jų (žmonių) teisė, tai yra jų pareiga nuversti tokią valdžią ir pasirūpinti naują sargybą savo ateities saugumui...”

Tai buvo naujas dalykas, visiškai naujas, pirmiau nematytas ir negirdėtas. Šitie Amerikos revoliucijos obalsiai nuaidėjo skersai ir išilgai visą pasaulį, ir visur pavergtieji žmonės, ypatingai europiečiai, jais ginklavosi savo kovoje prieš savo prispaudėjus. Sudrebėjo tironų sostai visoje Europoje.

Ši amerikiečių Nepriklausomybės Deklaracija, iškilmingai Kongreso priimta ir paskelbta prieš 179 metus, davė Amerikai pergalę, nes ji uždegė amerikiečių naujų ryžtų laimėti. Jie, amerikiečiai, pamatė ir supratę, už ką jie kovoja ir aukojasi.

Šiandien mes švenčiame 179-tą Liepos Ketvirtąją. Garbinga šventė. Džiaugsmo šventė. Vilties šventė. Šventė priminimo, jog mes turime tam tikras neatimamas teises. Šventė ryžto, kad niekam neduosime tas teises iš mūsų atimti. Už jas kovojo Washingtonas, Jeffersonas, Adams, Franklins ir kiti revoliucionieriai. Jie jas sudėjo į nemirstamą dokumentą, kad mes, šiandien, šių dienų amerikiečiai, nepamirėtume, kad už jas kovotume, jas gintume, už jas aukotumės.

Kaip niekad pirmiau visoje mūsų šalies istorijoje, šiandieniniai makartistai, anų senų laikų torių anūakai, itūžusiai kėsinasi ant šių teisių. Jie nori, kad Amerikos žmonės pamirštų Nepriklausomybės Deklaracijoje išdėstytus Amerikos idealus. Jie nori atimti mums teisę laisvai kalbėti, rašyti, protauti, siekti geresnio rytojaus.

Todėl šiandien, kaip niekad pirmiau, tenka visiems budėti, būti sargyboje tų savo garbingų teisių. Ir džiugu, kad šiandien jau matome reakcijos atslūgimą, visur kylantį Amerikos žmonių pasipriešinimą Smith Aktui, McCarran Aktui, Walter-McCarran Aktui, Neamerikiečių Veiklos Komiteto uzurpacijoms. Žmonės visur darosi drąsesni.

Antra, kova už išlaikymą demokratinių teisių ir civilinių laisvių eina rankon su kova už išlaikymą taikos. Ir čia jau turime ryškių pasisekimo ženklų. Visur auga susirūpinimas išvengti atominio karo. Tai parodė Jungtinių Tautų jubiliejinė sesija, įvykusi San Francisko mieste šiomis dienomis; tai parodo visa eilė diplomatinė pasitarimų; tai rodo plačiausias prigijimas taikingos koegzistencijos idėjos. Prie to galima prisikaityti ir būsimąjį Keturių Didžiųjų konferenciją Ženevoje.

Tad šiemet Liepos Ketvirtąją švenčiame ne tik ryžto ir susikaupimo, bet ir didžiulio džiaugsmo ženkle.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

FILOSOFO PRAKTIŠKAS PLANAS

Suomijos sostinėje Helsinkyje įvykusioje Pasaulinės Taikos Asamblėja buvo paskaityta žymaus anglo filosofo Bertrand Russell prakalba. Ji svarbi tuomi, kad joje randame vieną konkretų pasiūlymą praveisti plačiausią vaju prieš atominio karo grėsmę. Russell siūlo: tegu maža žymiausių mokslininkų grupė sudaro pareiškimą apie tokio karo pavojų. Paskui tegu plačiausias mokslininkų grupės tokį pareiškimą pasirašo. O tada jokia valdžia nepajėgs priešintis tai opinijai, kurią pasaulyje sudarys toks pasaulio mokslininkų pareiškimas.

AFRIKIEČIAI KOVOJE UŽ ŽMOGAUS TEISES

Šiomis dienomis Pietinėje Afrikoje buvo didelis sujudimas. Netoli nuo šalies sostinės Johannesburgo buvo sušauktas platus baltų ir juodų žmonių kongresas. Jį sušaukė net kelios organizacijos. Kongreso tikslas: iššluoti iš Pietinės Afrikos rasinę diskriminaciją ir segregaciją. Tą kraštą, kaip žinoma, valdo saujelė britų, baltveidių. Kaip pas mus pietinėse valstijose, taip tenai negrai nepripažinti lygiateisiais žmonėmis.

Reakcinė, šovinistinė valdžia, matyt, labai išsigando šio kongreso nutarimų. Policija padarė užpuolimą ir visus delegatus — dalyvius, kurių buvo apie trys tūkstančiai, pervarė per erengą, kiekvieną užsirašė ir kiekvieną pasiėmė adresą. Dabar laukiama teroro prieš tuos žmones.

Kaip ten nebūtų, bet šis nepaprastas kongresas mums parodo Afrikos žmonių pasiryžimą nebeleisti būti tremiamais ir niekinamais. Labai gražu, kad prie juodosios ir maišytos spalvos afrikiečių jau dedasi ir skaitlingos baltųjų europiečių grupės. Tai užtikrina kovos laimėjimą ne taip jau tolimoje ateityje.

NAUJA IR NEGIRDĖTA VERSIJA

Leiskite Chicago Marijonų Draugo redaktoriams “nušviesti” tokius atsitikimus, kaip incidentas su lėktuvais tarpe Alaskos ir Sibiro. Kitai, girdi, negalėjo būti, kaip tik taip, kad jie (rusai) “pašovė lėktuvą, kad galėtų ‘istoriška akta atlikti’, — atsiprašyti ir kiek rublių primesti už padarytus nuostolius.”

Mums atrodo, kad tokia taktika arba politika iš tų rusų pusės būtų be galo kvaila, visiškai ir perdėm žioplą. Juk prisipažinimas prie klaidos ir atsiprašymas visuomet buvo ir yra skaitoma labai nemaloniu dalyku. Juk veikiausia todėl ir Draugo redaktoriai dar nėra atsiprašę daugybės išniekintų, apšmeižtų, apspaudytų žmonių ir net ištisų kraštų.

Tačiau, pasirodo, priešingai dedasi su tais Sovietais. Jie, matyt, mano, ir Draigas jiems pilnai pritaria, kad šitokia taktika-politika “yra žaltiškai gudri” (Dr., birž. 28 d.).

Jokie komentarai iš mūsų pusės šios idiotiškos Draugo redaktorių išvados nebeapzalatytu, todėl jų ir nedarome.

RIMTI NUTARIMAI

Angliškas darbininkų Daily Worker (birž. 29 d.) įvedamajame straipsnyje rašo apie neseniai įvykusią 46-tą Nacionaliės Negrų Pažangos Asociacijos konvenciją. Laikraštis teigia, kad tai buvo istorinė konferencija, padariusi visą eilę labai gerų, išmintingų nutarimų. Konvencijon susirinkusių 750 delegatų nepaglostė nei vienos kapitalistinės partijos. Jie pripažino beveik lygiai prieš negru teises nusidėjusiai demokratui ir republikonui. Abiejų partijų vadovybės pataikauja pietinių valstijų diktikatorams.

Ši konvencija, sako Daily Worker, parodo tikrą, teisingą kelia visiems liberalams, kurie taip labai dažnai įgauna kinkų drėbėjimą ir suklumpa prieš reakcijos smūgius.

Konvencija atsisaukė ir Amerikos žmones energingiau ruošti 1956 metų prezidentiniams rinkimams.

LAISVOJI SAKYKLA

OH, JŪS DRAUGAI, JŪS MŪSŲ POETA!

Poeziją aš labai myliu — juo geresnė poezija, tuo labiau, suprantama, aš ją myliu. Pasakysiu: niekad nenumetu į šali neperskaitęs jokio į rankas patekusio eilėraščio. Todėl tikiu, kad, nors nesikelbamas jokiū autoritetu, šiek tiek apie poeziją nusi-manau. Tik todėl, žinoma, ir šia trumputę pastabėlę rašau.

Man atrodo, kad ir poezijoje, kaip ir visokioje kito-kioje literatūros formoje, turi būti ne tik blaivaus proto, bet ir logikos. Juk, jei aš neklystu, negalima laikyti poezija ant balto popierio palietu kad ir pačių širdies gelmių prietaraujančių jausmų, puokštės dirbtinai parinktų žodžių rėmuose. Rašant eiles, reikia apgalvoti, ar galas su galu susiduria, ar mintys viena kitai neprieštarauja, ir tt. Deja, ne visi, toli gražu ne visi, mūsų draugai poetai prisilaiko šio būtino poetiško poreikio.

Pav., skaitau eiles “Skambėkite dainos” (Laisvė, birželio 25 d.). Imu pirmąjį posmą:

“Skambėkite, dainos,
po visa pasauli,
Supintos iš liaudies
skausmingų jausmų;
Zavėkit kiekvieną
seselę ir broli,
Priduokit jų sielai
viltingu džiaugsmu.”

Na, paklausime savęs: Ar gali daina, supinta iš “skausmingų jausmų,” seselę ir broli žavėti ir teikti jiems “viltingu džiaugsmų”? Kuo gi čia galima žavėti, dar net džiaugtis? Skausmai buvo ir pasiliks skausmais.

Kas kita, sakysime, jeigu daina būtų supinta iš liaudies kovingų jausmų. Ji galėtų mus ir žavėti ir džiuginti. Tik tai tokia daina, beje, ir tegali budinti vargšą iš letargo miego. Ar ne?

Nepoetas

Taipei. — Čiango spauda ragina dažniau bombarduoti Kiniją.

Dvi škarmalienės

Tenka tik pasveikinti tuos mūsų brolius dipukus, kurie savo leidžiamas knygas bei abelna šioj šalyj leidžiamą savo spaudą, vadina viso labo tik škarmaliene, pamestinuke ir t. p. Aš drįstu pavadinti tik literatūrinu lozorium, kūrybine ubagyste.

Štai, prieš mano akis guli dvi mūsų brolių dipukų parašytos knygos — “Petras Širvokas” ir “Baltaragio Malūnas.” Pirmoji išleista Chicago Lietuvių Literatūros Draugijos, spausdinta “Naujienu” spaustuvėj. Antroji — kokias tai knygu leidyklos — Terra, taipgi Chicago. Sakoma, kad tai jau antroji šios knygos laida. Abidvi tos knyginės ubagystės turi po pustrčio šimto puslapių.

Pažvelkime į pirmos knygos, “Petras Širvokas,” turinį.

Kalba gan turtinga, lanksti. Vaizduojami dar baudžiavos laikai Lietuvoje. Teisingai atvaizduoti dvarponių bei didžiųjų ūkininkų gobšumai, žiaurūs elgesiai su savo darbininkais ir laikymas žmogaus žemiau šunies. Bet juk ir Smetonos laikų ponas valdininkas ne geresnėmis akimis žiūrėjo į Lietuvos kaimietį. Bet tiek to...

Jeigu tas veikalas nebūtų sulopytas, lopus ant lopo stebuklingais lopais, tai tos knygos autorius, Juozas Švaitas būtų nieko sau vyras. Bet... kuomet tas visas veikalas, nuo pradžių iki galo, apkarstytas stebuklingais drevėžgais, tai iš viso to kūrinio išeina tik žvirbliams baidyklė kanapė.

Prašau pasiklaust:

Petro Širvoko tėvai per septynerius metus po vestuvių nesusilaukė vaikų. Tik būsimos Petrelės motinėlei pradėjus melstis prie Marijos, daryti apžadus ir (tur būt, pas jauną kunigiu-ką pataikius užpirkti mišias), ima ir susilaukia berniuko ir pakrikštija jį Petruku. Kiek džiaugsmo tėvams!

Šitokio tai stebuklo pagalba, veikalo autoriui užtempus Petra Širvoką ant scenos, stebuklas stebuklų gėna per visą veikalą. Petrelis perstatomas gabiu berniuku. Tėvas, nusivėžęs Petrelį į mišką žabų parsivežt, palieka jį prie rogių, kad jis kūnu ir dūšia užrašo savo būsimą dukterį velniui!

Pinčiukui patarpininkavus, Baltaragis savo tikslą pasiekia — apšvedo su ta gražuole ir po kiek laiko susilaukia dukters, kurią pakrikštija Jurga. Motina neatsidžiaugia savo gražiai, visai į ją apsigimusią dukytę. O Baltaragis, suvartęs, ka jis padarė, pradeda krimstis. Po kiek laiko motina numiršta, o Jurgą auklėja ta pati, pas Baltaragi tarnaujanti, davatka.

Mergaitė išauga tokia pat gražuolė, kaip ir jos motinė, ir pradeda lankytis pas ją piršliai. Bet tu piršlininkui vėl nuėjus į stubą, Petrelis, išlindęs iš klėties, pasislepia tuščiame bičių avilyje.

Vagy, mažai ką pešė klėtyj, sumano nors medaus pasivogti su visu aviliu ir pataiko ant to avilio, kuriame randasi nelaimingas Petrelis. Nusineša avilį į mišką, o vietoj medaus rādė Petrelį, užkala avilį iš lauko ir nueina savais keliais. Bet Petrelis, kaip gudrus berniokas, peiluku

išsipauna skylę, iškiša ranką, kad atsikrapštyti užkalą, ir begrabaliodamas nutveria vilkui už uodegos!

Vilkui bebėgant ir avilį paskui save bevelkant, avilys atsitrenkia į kelmą, vėtikša į šipulius, o Petrelis, jau dabar abiem rankom išsikibęs į vilko uodegą, laikosi kaip drūtas. Vilkas iš to strioko apanka, kakta atsimuša į medį ir pastimpa. Petrelis, sveikas ir gyvas, pareina namo ir šaukia: “Ei, tėvai! Važiukim vilką parsivežt!”

Tai šitokiais ir dar pramatiniais stebuklais didesnėj pusėj minėtos knygos pademonstruotas mūsų brolių dipukų kūrybinės “aukštumos” lygis.

Kiek man žinoma, tai Chicago Lietuvių Literatūros Draugijai, kuri viršminėta knyga išleido, vadovauja ta nusėdusi žvaigždė Pijus Grigaitis. Stebuklai, matomai, ne juokais ir ant jo paveikė.

Imk tu man tokiam mokytam vyrui, kaip Pijus Grigaitis, taip ir suvaikėk!

Dabar žvilgtelkime į antrą, taip pat dipuko, Kazio Borutos parašytą knygą — “Baltaragio Malūnas.”

Ši knyga, kaip ir pirmoji, tokiais pat stebuklais pasirašiuodama, žengia, savo vienminčius “šviedama.” Skirtumas tik tame, kad pirmosios knygos autorius stebukladariu iškiša Petra Širvoką, o šios knygos autorius, — pelkėse gyvenantį velniažmogį, Pinčiuką.

Kur tai ant Udruvės kranto, Lietuvoj, stovėjo vėjinis malūnas, kurio savininku buvo senbernis Baltaragis. Jis gyvena su savo giminaitė, sena davatka. Ir štai vieną dieną atvažiuoja į malūną jauna, graži, labai linksma mergina, Marcelė Juodegytė, ir taip tą senberni sužavi, kad, kai išvažiuos, Baltaragis neranda sau vietos. Bet su piršliu pas tą gražuolę važiuoti nedrįsta, kad negautų sarmatos, nes jaučiasi per senas.

Gi čia kur buvęs kur nebuvęs, į ponaitį pasivertęs, ateina iš pelkių velniažmogis Pinčiukas ir pasiūlo Baltaragiui tą gražuolę pripršti, jei šis užrašys Pinčiukui tą, ko dabar neturi, bet po vestuvių turės. Tas ima ir užrašo, bet nežino, kad jis kūnu ir dūšia užrašo savo būsimą dukterį velniui!

Pinčiukui patarpininkavus, Baltaragis savo tikslą pasiekia — apšvedo su ta gražuole ir po kiek laiko susilaukia dukters, kurią pakrikštija Jurga. Motina neatsidžiaugia savo gražiai, visai į ją apsigimusią dukytę. O Baltaragis, suvartęs, ka jis padarė, pradeda krimstis. Po kiek laiko motina numiršta, o Jurgą auklėja ta pati, pas Baltaragi tarnaujanti, davatka.

Mergaitė išauga tokia pat gražuolė, kaip ir jos motinė, ir pradeda lankytis pas ją piršliai. Bet tu piršlininkui vėl nuėjus į stubą, Petrelis, išlindęs iš klėties, pasislepia tuščiame bičių avilyje.

Vagy, mažai ką pešė klėtyj, sumano nors medaus pasivogti su visu aviliu ir pataiko ant to avilio, kuriame randasi nelaimingas Petrelis. Nusineša avilį į mišką, o vietoj medaus rādė Petrelį, užkala avilį iš lauko ir nueina savais keliais. Bet Petrelis, kaip gudrus berniokas, peiluku

jančius piršlius, vietoj priemalūno, nuveda į pelkes. Vieni nugrimsta į užslinkusį ežerą su visu labu, kiti tik arklus prakisę šiaip taip išrėplioja.

Tačiau išmuša ir sutarto laiko valanda... Į žmones pasivertę, auksinėj karietoj, veik žemės nesiekiančiais arkliais atvažiuoja du velniai — piršlys ir jaunikiš. Gi Baltaragis, supratęs, kokių čia “piršlių” esama, apgauna juos. Jis, nugirdęs tą davatką ir išdriņęs į karietą vietoj Jurgos, dadeda: “Laiminu judu ženteli.”

Davatka, ar tai po įtekme konjako, ar užsidegusi jau paskutiniuojū ženatvės karščiu, taip įsimyli į tą jaunikaitį - velnią, kad nežino nė kaip atsiranda pelkėse. Atsikvošėjo tik tada, kai Pinčiukas pradėjo ją mardyti ir užslinkusio ežero maurus, kad išvaryti jos dūšią iš kūno. Bet davatka ne taip jau lengvai paminama. Ji tuoj, nusiėmusi rožančių ir škaplierius nuo kaklo, kad jau pradės iš kairės bei dešinės pliekti Pinčiukui kur pakliūva, tai tas tik cypia, raitosi ir pabėga! Davatka, išgelbėjusi iš velnio nagų savo dūšėlę, parbėga visa purvina sulamdyta ir Baltaragi keikdama.

Bet Pinčiukas nepasiduoda. Jis, keršydamas Baltaragiui ir Jurgai už tokią apgavystę, kliudo jiems ant kiekvieno žingsnio, o šiuodu tai vienokia, tai kitokia klasta anam dvigubai atsimoka. Ir taip Baltaragio su Pinčiuku žaltasis karas eina per visą 255-kių puslapių knygapalaidę.

Stebėtis tenka, kad šio moderniško pasaulio laikuose atsiranda tokie “literatai”, kurie tokia savo “kūryba” visai lietuvių tautai gėdą daro!

Juk tokio turinio knygos rašomos ir leidžiamos ne nuo seniau šioj šalyj apsigyvenusiems lietuviams, bet dipukams. Jas rašo smetoninėj Lietuvoj išsimokslinę ir net tituluoti “literatai.” Nejaugi galima dasileisti tos minties, kad tu škarmalienui autoriai bei jų skaitytojai, smetoninėj Lietuvoj beponaudami, būtų nu progresavę net iki cypdavatkiu gadynės?!

“Palaiminti ubagai dvasioje ant žemės, nes jūs būsite karaliais dangujė!”

Senas Vincas

Klausimai ir Atsakymai

Klausimas: Aš gyvenu Jungtinėse Valstijose, bet nesu jų pilietis. Aš planuju važiuoti į Kanadą šiemet vakacijoms. Ar man reikės pasporto ir vizos perėjimui rubežiams? Ar aš turėsiu kokių sunkumų sugrįžimui į Jungtines Valstijas?

Atsakymas: Ne, jums nereikės pasporto, nei vizos, nei jokios kortos įvažiuimui į Kanadą bei sugrįžimui į Jungtines Valstijas. Jeigu jūs vizitas Kanadoje bus šešių ir mažiau mėnesių, tai įstatymai tikrai reikalauja, kad jūs su savimi turėtumėte jūsų nepilietinę registracijos kortą. Nepilietinė registracijos korta, kurią kiekvienas nepilietis, 18 metų ar senesnis, privalo su savimi laikyti, leis jums įvažiuoti į Kanadą ir sugrįžti į Jungtines Valstijas.

Common Council

LITERATŪRA IR MENAS

Iš mano daržo

ROCKWELL KENT

Kiekvienam kultūringam amerikiečiui yra girdėtas artisto *Rockwell Kent* vardas. Šitas bohemiško tipo vyras, kaip sako, buvo ir vėtytas, ir mėtytas. Jis vertėsi visokiais darbais ir valgė iš daugelio puodų. Jis buvo grafikas, architektas, braižytojas, komercinis iliustratorius, portretierius, spalvoto peizažo pionierius bei inovatorius, etc.

Prieš kelis metus jo menu gėrėjosi visi švaresnieji Amerikos žurnalai. Jo iliustracijos, piešiniai ir tapiniai puošė viršelius rimtų ir bulvarinių laidinių. Spauda gyrė, liaupsino artistą ir jo kūrybą. Bet užėjo makartizmo maras ir savo miazmais užnuodijo viešąją šio krašto opinią. Reakciniai inkvizitoriai puolė pažangiuosius rašytojus, aktorius, artistus, mokytojus, profesorius, mokslininkus ir ilinius piliečius. Neišvengė makartistų smūgio ir *Rockwell Kent*. Inkvizitoriai jį irgi tyrinėjo, šmeižė, tardė, provokavo ir purvino. Mat, jisai išdriso pakelti balsą prieš reakcijos siaubą ir užtarti persekiojamuosius. Paskelbta jam boikotas. Nei vienas žurnalas neišdriso spausdinti jo kūrybą, jis buvo ignoruojamas. Net tūli buvę jo draugai, bijodami "susitepti" ir tuomi užsitraukti makartistų nuožiuora, — šalinosi nuo jo.

Šiuo metu artistas *Rockwell Kent* yra jau 73-jų metų amžiaus žmogus, bet nepalaužtas, energingas ir tvirtai laikosi savo politinių bei visuomeninių principų. Šiomis dienomis *Dodd, Mead & Co.* išleido jo 617-kos puslapių autografiją, pavadintą "It's Me, O Lord" (Tai aš, viešpatie). Savo Autografijoje gerbijamas autorius detalingai piešia savo gyvenimą nuo pat jaunystės, iki šių dienų. Ten jisai pasisako ir apie savo politinį "credo". Socialistu jisai buvęs iš pat jaunų dienų, juo esąs ir dabar. Seniau rėmęs ir I.W.W. industrinį (unijinį) judėjimą. Komunizmu, kaip ir socializmu, jis visai nuoširdžiai tikėjosi, tik nemanau, kad Amerikoje komunizmą reikės vykinti tokiais pat metodais, kaip jisai dabar vykintamas Rusijoje. Ten, T. Sąjungoj, komunistai radę suvis kitokias politines ir ekonomines sąlygas, kai jie pradėję savo "eksperimentą". Čionai tos sąlygos esą kitokios, todėl ir rusiškosios priemonės čia būsią nereikalingos.

Rockwell Kent sako, jog "nei vienas žmogus negali vadintis protingu, jeigu jisai nėra revoliucionierius". Jisai tvirtai remia pasaulinės taikos reikalą, tiki žmogaus laisvę ir lygybę. Maža mūsų krašte yra tokių draščių ir nuosakių intelektualų, kaip artistas *Rockwell Kent*.

TECHNIKOS IR KALBOS KLAUSIMU

"Vilnyje" tilpo Vl. Bartusevičiaus gana įdomus straipsnis apie tai, kaip vystantis technikai, turtėja ir mūsų kalba. Gerb. Bartusevičius nurodinėja, su kokiais keblumais tenka susidurti Lietuvos technikiams, bei įvairių profesijų žmonėms, dėl tinkamos terminologijos stokos. Bendrosios kalbos žodyno čia nepakanka, nes čia reikalingi specifiški, tikslūs žodžiai, kurie atitiktų specifikiems daiktams bei veiksams pavadinimams. Dėl to leidžiama specialūs kalbos vadovėliai, padengianti vieną ar kitą specialybės sritį: teisę, mediciną, odontologiją, veterinariją, chemiją, fiziką, biologiją, botaniką, agrikulūrą, matematiką, inžineriją, ekonomiką, geografiją, evoliuciją, daile-meną, literatūrą, sportą, gyvulininkystę, ūkio mechanizaciją, etnologiją, etnografiją, geologiją ir tt.

Lietuvos Mokslo Akademija yra visai rimtai terminologijos mokslu susirūpinusi. Veikia įvairios specialistų komisijos, kurios ruošia savo srities terminologijos vadovėlius. Bet ir čia susiduriama su nemažais sunkumais, kadangi kiekviena komisija dirba atskirai, o be

kitų sričių terminologijos — nei viena komisija negali savystoviai veikti. Pav., ekonomikos komisijai reikalinga ir ūkio srities terminologija, o jos dar nėra. Ji pasikliauja iki šiol žinomais terminais, bet prieš tai išsina ūkio komisija su skirtinga terminologija ir kaltina ekonomikos komisiją savivaliavimu, brioivismu ir svetimą sritį. Panašiu keblumu turi ir visos kitos komisijos. Darbo suvienodinimui bei pačios terminologijos tikslumui reikėtų įsteigti lyg ir vyriausiąją "komisijų komisiją", kuri tikrintų ir vienodintų visų kitų komisijų darbus.

Mūsų kalba, įvairių specialybių požiūriu, yra dar labai skurdi, nežodinga, todėl Lietuvos mokslo įstaigos kreipia į tai rimto dėmesio. O mes, Amerikos vargšeliai, kiek akis prasikrapštę ir jau manome, jog žinome visus savo kalbos terminus ir niuansus... Pasimokykime!

APIE DAINININKUS

Kai sumuštos Hitlerio hordos bėgo iš Lietuvos, kartu su jomis išbėgo nemaža dalis ir to krašto operos dainininkų. Tačiau, jog išbėgo ne patys geriausieji, galima spręsti kad ir iš labai silpnų naujakurių dainininkų atsirekomendavimo pas mus. Kiekvienas jų tikėjo, jog Amerikon atvykę tikriausiai pateks jei jau ne į paskilbusį Metropolitaną, tai bent į kokią trečiaeilę operos organizaciją. Bet praėjo jau keli metai, o buvusieji solistai iš siuvelyklų bei verpyklų neišskyla!

1923 m. pradžioje Kaune ėjęs žurnalas "Gairės" recenzavo pastatyta Leonkavallo operą "Pajacaus" ir minėjo kairiųjų žymesnius dainininkus. Apie buvusį amerikietį Antaną Sodeiką, vaidinusį Tonio rolę, recenzantas rašė:

"Sodeika prologe stiprus ir žavys, kaip audros dvelkimas, nuo kurio susikaupia visa siela, belaukdam būsimų viesulų. Čia jo balsas pasireiškia visoje savo galioje, visuose nuansuose, kurie mainosi ir laistos turtiniga tonų kaskada, nesutikdami jokių kliūčių. O toliau patraukia savo istabiai turtiniga mimika, kurioje susikaupia ryškiausia prigimties nuskriausto Tonio psichika."

Gi parodydams skirtumą tarp dainavimo Kipro Petrausko ir A. Kulkauko, kuris dabar Amerikoje be dainų "gastroliuoja", žurnalas pabrėžia:

"K. Petrauskas stipresnis, aistresnis ir savotai galingas, kaip visuomet. Tą pati arija skamba jo lūpose visomis skausmo jėgos plėšriomis bangomis, kurios šiurpulingu atbalsiu užkrečia auditoriją. O vaidina, kaip visuomet, taja kūrybos ekstaze, kuri gvyvai išgyvendina su juo kūriamo vaizdo buity."

Galima pridėti, jog buvę amerikiečiai — A. Sodeika ir Marijona Rakauskaitė — liko Lietuvoje. Lietuvoje yra ir Peterburgo Konservatorijos auklėtinis Kipras Petrauskas.

Lietuvos Patriotas

Grikelio likimas

Pavasario laike užaugo grikelis, Gražiai sulapavo, pradėjo žydėti; Jis puikiai atrodė, kaip daržo kvietkelis Ir buvo malonu jį pažūrėti.

Bet štai vakaruose dangus apsiniaukė, Dausos' susibūrė juodi debesiai Ir gražų grikelį žaliuojantį lauke Pradėjo kapoti blėdingi ledai;

Lapus gi ir žiedus visus nukapojo, Paliko nuplikęs stiebelis tiktais, Bet jis dar savyje gyvybės turėjo Ir ji jam neleido numirti visai.

Ir štai už kiek laiko atgijo grikelis, Pradėjo žaliuoti ir rengėsi žydėti, Nes vasaros saulė ir švelnus vėjelis Padėjo atgyti, žaliuoti pradėt.

Bet štai jau atėjo ruduo nelabasis, Pradėjo pūst vėjas šiaurinis, žiaurus, Ir jau mūs nebagas, grikelis žaliasis sušalo ir krito į šaltus kapus.

Jonas Juška

Pelnai ir karas

Kiek žiaurus melo, veidmainystės Alma iš gelmės valdančios, Legaliai žudymai, vagystės: Pasėka tvarkos pūstancios.

Auksinio demono globėjai Moka šinkuoti kraujumi, Paviršium: dorovės skelbėjai, Žudant — jų sąžinė rami.

Ir taip jie gyvybes pakloja, Kad užkariavimais valdyt, O prieš teisybę nuolat loja, Kad nebūt skerspinių žudyt.

Siekiasi jie viską aprėpti: Pavergti vienus ir kitus... Plėšrūnams dantis nepaslėpti, Nelaižys liaudis jų batus.

Nors daug kam jie protą aptemdė, plėtoja karus dėl pelnų, Taip atsparumą jų sulamdė, Palieka kalnus pelenų.

Bet veidmainystė jų ryškėja, Apjākė ir tie imatys, Kaip liaudies draugystės tvirtėja, Nereik žudynių — pasakys...

"Karai dėl mūsų — pražuvimas, Tik turčiams jie yr" prabanga, Juos tik palaiko apgavimas Keršto išjudinta banga."

Ryškiausia pareiga kiekvieno Žudikų numaskuot geismus, Iš mirtį besėjantio plieno Taikingus budavot namus.

M. Kadugys

Ką aš manau apie rašytojus

Neperseniai man teko susitikti sena mano pažįstama, kuris mėgsta retkarčiais kai ką parašyti į laikraščius. Besikalbant apie šių dienų svarbiuosius įvykius ir literatūrą, jis manęs užklausė, ką aš manau apie rašytojus. Toks klausimas yra labai keblus, į kurį negalima trumpai ir nuosekliai atsakyti, nes rašytojų yra visokių, ir daug skirtingų rūšių.

Pirmiausia imsiu už pavyzdį tuos rašytojus, katrie pasamdyti dirba pas kitus su savo plunksna ir protiškais gabumais, kaippo vergai, nes jie negali laisvai raštu savo minties išreikšti, ką jie mano ir ko nori. Jie, priversti aplinkybių, turi taip rašyti, kaip jų samdytojai reikalauja.

Šios rūšies daug rašytojų vergauja prie didžiųjų komercinių laikraščių ir žurnalų. Mums jau seniai yra žinoma, kad turtinųjų komercinių laikraščių ir žurnalų leidėjai pasamdo ir iš darbininkų klasės gabius rašytojus ir jiems apmoka, o tie rašytojai, dolerio pagundos apinti, dirba turčiams ir savo mikliomis plunksnomis mulkina liaudį.

Tas pats yra ir su didžiaisiais fabrikantais, imperialistais, amunicijos gamintojais, kurie išleidžia milijonus dolerių savo propagandai skleistai, kad tik tai pasiekus savo nelemtą tikslą. Jie pasamdo gabiausius rašytojus, kad galima būtų kuo greičiausia ir geriausia apnuodinti liaudies protą. Neatsilieka nuo didžiojo verslo ir politikieriai: jie irgi panašiai elgiasi besitariant koikiems svarbesniems rinkimams. Tuomet falšyvi ir kreivi politikieriai panaudoja gerus rašytojus, kad jie savo gabumais perstatytų kandidatus prieš balsuotojų akis, kaippo gerus ir teisingus. Nors faktiškai jie esą vilkai avies kailyje.

Virš minėtos rūšies gabūs rašytojai už pinigus atlieka juodžiausį darbą. Yra rašytojų, vadinamų antisemitais, kurie rašo ir platina neapykantą. Jie vienos kokios tautos žmones siundo prieš kitos tautos, arba rasės žmones, sukeldami neapykantą, priveda prie pogromų, arba net prie baisaus karo!

Taipgi randasi daug rašytojų, kurie rašo apie "dangaus" gerumus ir gražumais, įkalbėdami neprotaujantiems, kad jie aukotų, kad ir paskutinius centus, jeigu nori po mirties patekti į dangiškas prabangas! Tačiau, jeigu vargšai nepasiskubina su savo duosnumu, tuomet jie vėl rašo, gązdindami pragaro baisybėmis...

Dabar bus aišku mano klausėjui, ką aš manau apie rašytojus, ir ką reiškia žodis "rašytojas."

Darbininkų klasė gerbia tik tai tokius rašytojus, kurie skleidžia mokslą ir apšvietą tarp liaudies; kurie savo raštais ragina darbininkus organizuotis į uni-

jas, kovoti prieš savo išnaudotojus, aukšpyklius, už pagerinimą gyvenimo sąlygų. Ir kasgi atsisakytų negerbti dramų, tragedijų, operėčių ir komedijų tokių rašytojų! Mes didžiai gerbiame ir aukštai įvertiname tuos rašytojus, kurie daug rašo prieš bent kokį karą, kurie nuodugnai nušviečia karo baisumus ir ragina liaudį organizuotai priešintis, kad nedaleisti imperialistams išprovokuoti bile kokiam pasaulio kampe skerdynes dėl jų pačių naudos...

Mes gerbiame poetus, lyrikus, katrie savo dainomis linksmina liaudį lyg paukščiai pavasaryje čilbėdami žaliuose giriose. Poetai savo eilėraščiais įčiėpina žmoniškumo ir meilės jausmus net ir į užkietėjusias širdis. Beletristai duoda daug peno skaitytoju protui. Gydytojai, kurie daug rašo, kad mes būtume sveiki, ir ilgiau gyventumėm.

Mes gerbiame tuos rašytojus, kurie rašo dėl visuomenės naudos ir gerovės, nes jie yra tiek pat svarbūs gyvenime, kaip inžinieriai, chemikai ir kitoki mokslininkai... Mes tik pagalvokime: koks pasaulis būtų, jeigu neturėtume rašytojų?...

Todėl rašytojai užsitarnauja nuo visuomenės didžiausias pagarbos! Nes rašymas gerų ir naudingų raštų yra aukščiausias rašytojų idealas, kokį jie gali žmonėms duoti.

Progressas

LMS News and Views

By Mildred Stensler

MASS SINGING AT U. N. CEREMONIES

Anna Louise Strong, special correspondent in San Francisco during the 10th Anniversary session of the United Nations, notes that the most impressive thing about that meeting was, "the gigantic peace prayer which arose Monday in the Cow Palace. There 16,000 persons prayed for the future of the United Nations in many tongues and seven religions. This was initiated by the local Council of Churches and orthodox Christians, Jews, Moslems, Buddhists, Hindus and Bahais, praying for peace in their own tongue and in their own manner.

"The vast, bare, ugly structure became a cathedral with 260 ministers — bearded orthodox priests, red-and-orange-robed Buddhist bishops, Jewish rabbis. Massed choirs of 1,600 voice entered through the 14 doors and walked down 14 aisles, chating: "Se the vision of the world."

"There were readings from Confucius, Bhagavat Gita, the Old and New Testaments, the Buddhist Scripture and the Koran: 'In the name of Allah the Gracious..... Blessed are the peace makers.'"

Foreign minister Molotov, on his way to the U. N. San Francisco ceremonies, stopped in New York to visit the Metropolitan Museum of Art. He toured the galleries, from the European Masters to the modern American abstractions. When asked what he liked best, the diplomat replied, "The Americans."

AROUND CHICAGO

The People's Theater Group is anticipating a fruitful season ahead. They are planning to fix up one of the rooms at Milda Theater to house costumes, make-up and props.

Dramatic presentations on the fire are: a drama "Kerštas" by Liudas Gira and the comedy, "Poeto Laidotuvės" by group member J. Misevich. John Stulgaitis has been elected as director for the drama and Misevich will direct the second presentation. The group plans a fall and winter tour of other towns in Illinois, Wisconsin and Michigan.

Energetic Aido Chorus, in the midst of rehearsals for their coming new opera, "Rose Marie", will not even stop for a summer vacation. Teacher Dorothy Yuden, principals and chorus members will continue working during the summer months. With a such a burst of spirit we're sure to expect a thrilling performance of the Romberg musical come early fall.

(Tąsa 4—tame puslap.)

ŽINIOS IS LIETUVOS

JAUNIEJI SPECIALISTAI

VILNIUS. — Šiuo metu respublikos aukštosiose mokyklose vyksta diplominių darbų gynimas. Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto Ekonomikos fakultete pastaruju metu diplominius darbus apgynė 24 studentai. Nemaža darbų susieti su respublikos liaudies ūkio išvystymu, gvildena svarbius, praktinę reikšmę turinčius klausimus.

Labai gerai buvo įvertintas pramonės specialybės studento Vytauto Bružinsko diplominis darbas, skirtas pramonės gaminių savikaitos sumažinimo klausimams.

Bružinskui kelią į mokslą atvėrė Tarybų valdžia. Pajamų prasto darbininko sūnus jis ne tik apie aukštąjį, bet apie vidurinį mokslą buržuazijos valdymo metais būtų galėjęs tik svajoti. Ir štai, netrukus juo rankose bus aukštosios mokyklos baigimo diplomai. Jis nutarė, baigęs universitetą, dirbti ten, kur dar bar yra labiausiai reikalingi. Atsiliepdamas į partijos kvietimą sustiprinti kolūkius vaivaujančiais kadrtais, jis šiomis dienomis padavė pareiškimą vyksti darbiui į kolūki.

Labai gerai įvertinti ir eilę kitų šio fakulteto studentų diplominių darbų. Jų tarpe — A. Levano, A. Bagočiū, A. Cepaičio, P. Abramavičiaus, A. Rukšėno ir kitų. Jie visi netrukus pradės dirbti gamyboje.

Patikrino darbininkų sveikatą

Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto Medicinos fakulteto dėstytojai studentai paskutiniuoju metu atliko Elektros skaitiklių ir myklos darbininkų ir tarnautojų sveikatos patikrinimą. Chirurginiame, vidaus, ausų, nosies ir kituose kabinetuose patikrinta šimtų žmonių sveikata. Pripažinta, kad katingumas nuolat gerėja, kuriems imonės darbininkų numatytas kurortinis gydymas, kitiems — bendro poilsis ir taip toliau.

E. Gineitienė

LIAUDIJS TALENTŲ APŽIŪRA

VIEVIS, IV. 27 d. Čia dienas vyko rajono menininkų saviveiklos apžiūra, kurioje dalyvavo 32 chorai, šokėjų dramos rateliai — beveik gubai daugiau, negu p. Masiniais kolektyvais tapo Melnikaitės vardo, Molodkai ir S. Nėries vardo liū chorai, kuriuose dalyvauja po 60-80 dainininkų.

Didelį pasisekimą turėmą kartą pasirodęs apžūrė Lenino vardo kolūkių dainininkų šokių ansambliu, kuriam vadovauja Semeliškių vidurinio mokytojas Rukšėnas. Ansambliu gerai dainavo ir šokėjas iš Respublikos Kūno šventės repertoaro: V. Muradelio dainą "Tija — mūsų vairininkas", Svedo "Artojo daina", ma "Mūs kolūkių pirmieji ir kitus.

Gerai įvertinimą gavo pat naujai suorganizuotas ūkio "Tikruoju keliu" moterų choras ir šokių kolektyvas. Molotovo vardo kolūkių miškoji kapela, o taip pat jono kultūros namų dainininkų kestras.

Geriausiams kolektyvams atskiriems atlikėjams įteiktos vertingos dovanos garbės raštai.

GAMINAMI ŽAIDIMAI

KEDAINIAI. — "Kedainių žemės ūkio ar sėkdamai išvengti gamtumo, pradėjo gaminti. Kolūkyje numatoma gaminti daug žaigūnų, dobilams ir grūdiniams žaidimams.

Julius Štarka

Tarpe kitų nevisai menkų muzikos meno talentų, susizavėjusių hitlerizmu arba šiaip karo audros anais metais išblokštų iš Lietuvos, skamba vardas ir Julius Štarka. Žmogus jis jau nebejaunas: jau įžengęs į aštuntą dešimtį metų.

Apie šio lietuvių muziko praeitį, apie jo veiklą dar Lietuvoje, apie jo kūrybą ir dabartinį likimą žinių suteikia smetoninėje Dirvoje tūlas "Av." Kiek tos žinios pilnos ir teisingos, sunku spręsti, nes jų patiekėjas nedrįsta nė savo pilną pavarde paduoti. Tačiau jos mums pusėtinai idomi.

"Visas Štarkos gyvenimas," rašo Av., "tampriai susietas su muzika. Jis yra gimęs 1884 m. spalio mėn. 4 d. Lėlių kaime, Ukmergės apskr. 1902 m. su tėvais atsikėlė gyventi į Kauną, kur 1906 m. baigė Juozo Naujalo vargonininkų mokyklą. Prieš tai Štarka teko giedoti Kauno Katedros chore soprano. 1906 drauge su muziku St. Šimkus Štarka išvyko į Varšuvą studijuoti muzikos ir 1911 m. ten baigė konservatoriją. Siekdamas labiau pagilinti muzikos studijas, Štarka ligi 1914 m., taigi, ligi pirmojo pas. karo, Varšuvoje studijavo kompoziciją pas prof. M. Surzynskį.

"Karo metai jaunąjį Štarką nubloškė į tolimąjį Užkaukazį, Tifliso miestą. Čia atsiradus daugeliui lietuvių, Štarka vertėsi muzikos pamokomis, vargonininkavo katalikų bažnyčioje, nemokamai mokė lietuvių chorą...

"1918 m. drauge su kitais tremtiniais Julius Štarka parvyko į Lietuvą ir apsigyvenęs Kaune tuojau įsijungė į darbą muzikos, dainos srityje. Kaune grįžus iš Rusijos Kiprui Petrauskui ir kt. dainininkams, pradėta organizuoti lietuviškoji opera. 1920 m. gruodžio mėn. 31 d. pastatius pirmąją operą (Traviata) Lietuvoje, jos pirmuoju ir vieninteliu chorvedžiu pakviestas Julius Štarka.

"Ištraukęs į darbą Lietuvos operoje greitai laiku Štarka parodė, kaip sakoma, savo kaip gausus chorvedžio iltis. Operos choras savo paruošimu, balsais, disciplina, iš viso meniniu lygiu pasirodė nepaprastai stiprus vienetas, tikras pasididžiavimas ne tik prieš savuosius, bet ir prieš užsienio svečius.

Yra žinomas faktas, kad svetimų raštų muzikai ir muzikos kritikai, laikinai atsidūrę Kaune, sakydavo: džaukiš turėdami taip tobulą savo operos chorą — tokio nesame girdėję nei Berlyno, Paryžiaus, Prahos, nei kituose užsienio teatruose. Ir iš tikrųjų, Lietuvos opera Kaune buvo mūsų pasididžiavimas. Ir čia Štarkos bei jo vadovauto ro vadas tikrai daug yra prisidėjęs.

Štarka Lietuvos operos chorui yra vadovavęs visą laiką, ligi pasitraukimo į Vakarų, 1944 m., taigi be pertraukos 24 metus.

Štarka anuomet nebuvo tik operos vadovu ir jo siela. Jis ir toliau kūrėsi muzikoje, dirbo pedagogo darbu kūrė. Kauno muzikos konservatorijoje Štarka buvo chorvedybos profesorius, fortepiono klasės dėstytojas. Su saugiai išbaigta disciplinuota operos chorą keletą kartų yra viešai pasirodęs drai mūsų visuomeni. Šalia muz. naujalo ir Šimkaus, Štarka yra dirigavęs pirmajai Dainų Dienai Lietuvoje. Siekdamas Kaune jubilias yra suorganizavęs eilę kompozicijų."

Av. nepasako, kokiais sumetimais šis eklus muzikas 1944 metais pabėgo Lietuvos į hitlerinę Vokietiją. Tačiau girdi, ir "tremtyje" Julius Štarka būvęs veikliu muziku.

Šiandien tebevykstant karui Štarka bombitūnaujamame Berlyne suskubo suorganizuoti visą eilę giesmių mišriam ir moterų chorams. Karo audrose giesmių ankrasčiai dingo. 1945 m. atsidūręs austrijoje Štarka sukūrė 15 liaudies dainų. Tačiau bene našiausias Štarkos, kaip kompozitoriaus ir chorvedžio, laikas tarpis tremtyje buvo 1946-49 m., jam likusiant Vokietijos amer. zonoje, Dillio mieste.

"Dilingeno lietuvių stovykloje įsikūręs, visų tremtinių mylimas J. Štarka ne tik sukūrė eilę vertingų dainų ir instrumentinės muzikos dalykų, bet parodė savo, kaip chorvedžio nei kiek nepalūžusį pajėgumą."

Pagaliau, 1949 metais, Julius Štarka, apsiginklavęs aukštomis viltimis, supranta, pasiekia mūsų šalį, Amerika, "aukso žemę". Ką jis čia rado? Ką jis dabar veikia? Well, pasirodo, kad čionai šis gana gabus ir veiklus muzikas džiaugiasi tikrai tuo, jog susirado gūstelę vienoje Brooklyne lenkų parapijoje už vargonininką! Čia jis skursta ir leidžia paskutines savo gyvenimo dienas, "retai kur matomas."

Jo kolegų, šiandien, be abejonės, jis tebekurtų lietuvių tautai, būtų gerbiamas ir žinomas visoj Lietuvoj. Žmogus padarė klaidą ir žuvo savo tautai. O gal nėra visiškai žuves: gal dar, rimtai apsigalvojęs, galėtų sugrįžti Lietuvon ir, nors jau gyvenimo saulėlydyje, dar galėtų savo gabumus, savo didelius patyrimus muzikoje, pašvesti tam kraštui, kurį jis, be abejonės, myli, tai tautai, kurios sūnumi jis yra? Kodėl ne?

News and Views

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

ABOUT STASYS ŠIMKUS

Looking back over the program of the LMS Spring Festival, we note that in the column of composers, the name of Stasys Šimkus occurs most frequently. Struck with this fact, we did a little extra research and came up with some interesting data on this prolific composer.

Šimkus was a man who liked to build, to organize, to begin something. Once he had established a chorus, a school, an orchestra, he would leave it and go on to still another project. For this characteristic of the man we should be very thankful, because in this way he got out to many towns of his homeland, creating whole groups of new musicians and singers. Building new choruses, he also created new music for them and set to choral harmony the folk tunes of the local areas.

He was a learned and well-read man of letters as well as a first class musician. Šimkus fluently used the German, Russian, Polish, French and English language. At his death in 1943 (he was born in 1887) he held a professorship at the Kaunas Conservatory. Even though the government had declared him a full pension for his services to his country, he preferred to occupy himself with music. He had at various times also been director of the State Opera, conductor and organizer of various symphony orchestras, and Ministers of Musical Education (translation mine. M. S.)

Of his many accomplishments, that of composer makes him dear to the hearts of us Lithuanian-Americans. He has given us such favorite songs as "Kur Bakužė Samanota", "Plaukia Sau Lailėlis", "Kareivių Daina", the operetta "Čigonai", and literally hundreds of the old Lithuanian folksongs set down in printed form so that we can teach them and sing them here in America.

Composer Šimkus' larger works include the Cantatas "Nugrimzdęs Dvaras" (done in its entirety at the New York Festival) and "Atsisveikinimas Su Tėvyne", Symphonic poem "Nemunas" and an opera "Pagirėnai"—which incidentally also includes the "Dvaras" cantata.

We know Stasys Šimkus spent some time here in America. However, there doesn't seem to be much written up about his activities in the States. It would be of great interest to us if someone would write some personal memoirs about musician Šimkus and his ventures here.

MENAS LIAUDŽIAI

V. Kavoliūnas, Lietuvos Valstybinio Akademiniio ir baletto teatro solistas, aktorius straipsnelio, kuris tilpo "Laisvėje" už birželio 4-tą d., rašo:

"1943 metų vasarą Kuršo lanke mūsų kariuomenės daliniai perėjo į puolimą. Užvirė ilgai nusitęsę kruvini mūšiai. Ir tuo metu lietuviškojo junginio štabe buvo gautas įsakymas. Mane ir kelis mano draugus šaukė į Maskvą mokytis muzikos mokykloje prie valstybinės P. I. Čaikovskio vardo konservatorijos. Ta diena man sunku prisiminti nesijaudinant. Koks didis yra tarybinės vyriausybės rūpinimasis lietuvių tautos nacionaliniu menu, jeigu net įtemptaisiais 1943 metų puolimo mėnesiais buvo laikoma esant galima atsaukti iš fronto dešimtis žmonių ir pasiųsti juos į Maskvą muzikos mokslui išėiti! Į Lietuvą atvykau 1944 metų rugpiučio mėnesį ir įstojau į konservatoriją."

Tai puiki pastabas bėglims

Šitie labai įsidėmėtini ir brangūs žodžiai, parašyti žmogaus, kuris dėka USSR karo vadų rūpestingumu, apdairumu ir nuoširdumu, nors jis ir buvo kitatautis, galima sakyti, buvo išplėstas tiesiog iš mirties nasru, žmonijai negirdėtų kruvinausių mūšių visuose frontuose už kiekvieną pėdą žemės, už kiekvieną kalnelį, namą, ir pasiūstas į mokyklą! Dabar jau yra visiems žinoma, kad tuometu Kurško lanke virte virė karo kryptį nulemianti mūšiai, kuriuose labai pasižymėjo ir lietuvių dalinys. Tai buvo mūšiai už tai, ar žmonija pasiliks fašistų vergijoje ar bus pergaletoja ir laisva?

Ir štai, iš to baisaus pragaro net dešimtys kovūnų, smarkiausių karių, karo vadovybės buvo atsaukti. Atsukti ir pasiūsti į muzikos mokyklą!

Aš nežinau, kaip kiti laikraščio skaitytojai įvertino perskaite aukščiau minėtą Kavoliūno straipsnelį. Veikiausiai taip pat, kaip ir kitus raštus: perveidė akimis, ir baigta, pamiršo. Bet man tas straipsnelis taip patiko, kad kiekvienas jo žodis pataikė į širdį... Aš jį skaičiau ir skaičiau net keletą kartų, ir kiekvieną kartą jis buvo vis gražesnis, įdomesnis ir privertė mane galvoti apie to baisiausio karo audras ir jo aukas... Galvoti, galvoti ilgai. Galvoti ne tik apie tuos draugus kovūnus, muzikus, kurie, dėkui karo vadų akylumui ir nuoširdumui, tapo išgelbėti nuo mirties, palikti gyventi, kad savo talentų, muzika, dainomis linksmintų savo liaudį, — linksmintų ir tada, kai pasiūtėlių hitlerininkų suruošta baisioji karo pavietrė jau bus seniai pamiršta, nuėjus su pačiu Hitleriu, Mussoliniu praeitį, o ateinančioms kartoms bus tik liūdnas prisiminimas—bočių praeitis.

Bet ilgiausiai turėjau galvoti apie tuos trečiojo karo riterius, bėglius, ne dipukus, tik jų vadus, pirm karo buvusius valdovus, kurie dabar, pasprukę nuo savo liaudies keršto, gyvena užsienyje ir visokiais būdais šmeižia, niekina anuos savo brolius, kurie nebėgo pas Hitlerį, o liko savo gim-

tinėje šalelėje ir dabar dirba, trūšiasi, gražina, atstato iš karo griuvusių savoj šalei, kad tik būtų ne tik patiems geriau, gražiau gyventi, bet negėda ir kitiems parodyti.

O bėgliai žodžiu ir raštu purvais drabsto ne tik savo brolius ir seses, bet ir Tarybų Sąjungos karo vadus, — tuos vadus, kurie pačiame karo įkarštyje rūpinosi ne tik karą laimėti — sutrėkšti Hitlerio pasiutusius legionus, bet nuoširdžiausiai rūpinosi ir savo karių gyvybėmis, kurie, jų manymu, turėjo likti ir gyventi. Nes juose jie įmatė puikų dainos ir muzikos talentą. Tą gerai suprastami, karo vadai juos paliko ir pasiuntė į muzikos mokyklą.

Dabar labai norisi paklausti tų bėglių: ar jūs kada nors matėte, girdėjote visuose praėjusiuose kapitalistų karuose tokius vadus, kurie laike mirtinų karo mūšių už pergale, už karo laimėjimą, tada, kada jokios pergalės dar nesimaty, ištrauktų visą dešimtį narsiausių karių iš to pragaro ir lygiai, kaip savo brolių, taip ir kitatautį lietuvių pasiūtų į mokyklą? Ne, tokių karo vadų kapitalistų suruoštuose karuose nėra buvę.

Ponai bėgliai dar ir dabar, 15-kai metų praėjus, staugia, rėkia apie tas "baisias" birželio dienas. Bet kokias dienas? Gal 21-22, kada Hitleris paleido savo išsprusintus legionus "viršžmogių" žmogžudžių, kada jie iš savo bombanešių lai-

dė bombas, sėjo mirtį ant Lietuvos miestų ir kaimų, degino viską, ką tik Lietuvos žmonės, vos pasiliuosavę nuo savo prispaudėjų, šitų pačių bėglių, taip gražiai buvo pradėję kurti? Ne, bėgliai visokiais balsais staugia apie tas birželio dienas, 14-15-tą, kada Lietuvos naujoji vyriausybė pamatė, kad Hitleris ne juokais jau pradeda karą prieš visas tarybines respublikas. Tai skubotai sugaudė nors šimtą kitą didžiausių liaudies priešų ir išsiuntė į tolimesnes vietas, kad išveržus Hitlerio legionams Lietuvon, mažiau sabotažo padarytų.

Tai visoki dykaduoniai fašistukai dar ir dabar, po 15 metų, rėkia apie tas baisias dienas, "baisiąjį birželį." O iš tikrųjų išvežtiems iš Lietuvos jų broliukams visai nebuvo baisios, palyginus su tais Lietuvos žmonėmis, kurie buvo neliesti, nes šitiems žmoneliams teko savo akimis pamatyti visas hitlerininkų Lietuvai padarytas baisenybes. Jie buvo liudininkais kruvinausių brolių dūnių, išdavyusių, sabotažo.

Kada Hitlerio bombonešiai nusiaubė Lietuvą ir kitas respublikas, kada Lietuvos žmoneliai su didžiausiu išgąsčiu žiūrėjo į padangėna kylančius dūmų debesis, milžiniški liepsnų stulpai degino, naikino tik ką pradėtą jų triušą... kada vaitojo seneliai, motinos ir maži vaikeliai, matydami, kaip niekais nuėjo visos jų svajonės tuojau išbristi iš vargo, kurį jiems ponai paliko.

O betgi dar ir šiandien

yra lietuvių, kurie šitiems bėgliams tiki, tiki jų veidmainingoms kalboms, šmeižtams ir duoda pinigų tran-kytis po pasaulį.

Lietuviai turėtų suprasti šitų ponelių veidmainystes, ir vietoje aukų, dolerių, parodyti jiems didelę, didelę lietuvišką dūlią.

Susninkų Jurgis

DEL KNYGOS "ATŽALOS"

Prieš kiek laiko prašiau, kad tie mūsų skaitytojų, kurie turi knygą "Atžalos", jei ji jiems nereikalinga, kad prisiųstų man. Pranešiu, kad jau gavau keletą knygų, — man jų užtenka. Lai kiti nesijūcia. O prisiuntusiesiems tariau viešą padėką.

ROJUS MIZARA

FONDAS, Į KURĮ PINIGAI NEPRIIMAMI

Anądien man užėjus pas eks-argentiniečius draugus Babarskus į namus, šeimininkė pavaišino ir paklojo ant stalo penkinę LKC gėlyno reikalams. Kilo ginčas: aš nepriimt, o ji užsispyrusiai siūlyt. Ir aš laimėjau... ji turėjo savo penkinę atsiimt. Bet išėinant šeimininkas šiaip-taip įsiprašė į mano kišenę su dolerine.

Penkinės nepriemiau, dėl to, kad dabar gėlynas yra viskuo aprūpintas — iki kito pavasario, o jo fonde po paskutiniojo pirkinio dar buvo \$1.50. Dabar bus \$2.50. S. V.

Laikraščio New York Times savininkai skelbia nupirke plotą prie West End Ave. ir 65th St. Sako, kad tikisi "augli" ir būti reikalingi didesnės vietos.

BOSTONO APYLINKĖJE

Dienraščio Laisvės Paramai

PIKNIKAS

Per Dvi **3 ir 4** Liepos Dienes **July**

Gražią Liaudies Dainų Programą Duos:

Aido Choras
iš Worcester, Mass.
Vadovaujamas J. Dirvelio

Vyrų Choras
iš South Boston
Vadovaujamas S. Pauros

Art Mason's Orchestra Šokiams

Sekmadienį nuo 5 iki 9 P. M.

Pirmadienį nuo 4 iki 8 P. M.

Lietuvių Tautiško Namų Parke

Winter St. ir Keswick Rd. Brockton (Montello), Mass.

PERTEKLINGAI BUS GERŲ VALGIŲ IR ĮVAIRIŲ GERIMŲ

Nuo Laisvės įstaigos į šį pikniką vykska Katrina Petrikienė, Jonas Grybas, žymusis dainininkas Leon Yonikas ir kiti.

reikalauja daugiau mokytojų

civilinių taikos šinio biudžeto direktoriaus Deane įstaiga buvo Jungtinių miestų vidurinių mokytojų tarybos komitetas. Reikalaujama kad 1955-56 metų mokytojų būtų suteiktos patalpos mokykloms dar 602

mokytojų. Tėvų delegacija stipriai argumentavo, kad miestinės mokytojų tarybos žadėtasis padidinimas mokytojų štabo tiktai 189 mokytojais yra toli nepakankamas. Sakė, jog

tuomi dar daugiau perpildomos klasės.

Delegatai sako, jog pačios švietimo tarybos vienas viršininkų pripažino, kad pasibaigusieji mokslo metai buvo aršiausieji bėgyje paskiausių aštuonerių metų ir kad ateinančieji nebus geresni.

Ar jau rengiate ką Laisvės paramai?

Klaidinanti nurodymai apsaugojimui nuo H. bombos

Kaip visuose mūsų šalies žymesniuose miestuose, taip ir Clevelande birželio 15 dieną Clevelando Civilio Apsaugojimo viršininkai pravedė pratinimus, kaip apsaugoti nuo hidrogeno bombos, kuomet ji galėtų būti numesta ant Clevelando vidurmiesto.

Bet po Civilės Apsaugos Cuyuga apskrities koordinatoriaus John J. Pakorny išaiškinimo per Clevelando komercinę spaudą vandenilio bombos pavojingumą, kiekvienas blaiviai protaujantis bus priverstas susirūpinti apie suradimą geresnio, pilnai užtikrinto būdo apsaugojimui nuo to baisūno.

Civilės apsaugos pratinimų dienoje, birželio 15 d., Clevelando komercinėje spaudoje įdėtas Clevelando su jo priemiesčiais žemėlapis, apibrėžtas trimi ratais, kiekvienas po 5 mylias toliau nuo miesto centro.

Širdies priepuolis paguldė demokratų frakcijos vadovą

Washingtonas. — Praeitą savaitės pabaigoje širdies smūgis ištiko senatorių Johnsoną, senato demokratinės frakcijos vadą. Jis buvo nuvežtas į laivyno Bethesda ligoninę, kur per dvi dienas jo padėtis buvo kritiška. Dabar pranešama...

Burmos premjero vardas Nu, o ne U Nu, sakė Mirė Jonas Wizbaras

New Yorkas. Sulaukęs 91-ųjų metų — Apleidai mylimus draugus; Palkiai veikimo nebaigtus darbelius. Darbininkų klasei būvai brangus.

Geidėi vykti pas dukrelę — Esančią Sovietų žemėje Lietuvoje; Mylėjai tarti jai paskutinį žodėlį — Tai mirties paskutinėj valandoje...

Tai pulkas metelių nusendė — Neleido mielą dukrelę pamatyti; Tėviškas jausmas širdužę beldė — Jos kviečiantį laiškelį vėl skaityti.

Davei jai mokslo mokytojos — Kad paruoštą pažangai kadrus. Lankiai ją prie širdužės savojos — Kad išmokintų studentus budrius.

Tik taika užtikrins saugumą

Tik uždraudimas naudoti H. ir A. bombas ir kitus masinio naikinimo įrankius, laipsniškas nusiginklavimas ir nuosirdus susitarimas apsaugos žmonija nuo pražūties.

karas jiems liko tik vienintelė išėitis pradžiai išnaudojimo sistemoms.

Diena prieš apsaugojimą nuo H bombos pratinimų, mūsų prezidentas Eisenhoweris su valstybės sekretuliu vaišino Vakarines Vokietijos kancelerį Konrad Adenauer, kad jis nepamestų jam duoto darbo, nuo apginklavimo nacių, kurie antrojo pasaulinio karo metu buvo įsteigę fabrikuose tik vien civilijų žmonių, vyrų, moterų ir kūdikių žudymui ir juos žudė milijonais.

To viso dėlei, kiekvienas blaiviai protaujantis žmogus privalo nevien susirūpinti taikos įvykdymu, bet ir veikti visais būdais iki taika bus atsiektas.

PITTSBURGH, PA.

Smunka smetonininkų raketas

Smetonininkų "baisusis birželis" subliūško. Per su virš 11 metų apraudojimo apie "baisų birželį" per radiją ir susirinkimuose jie rėkė. Ypačingai senasis radijušninkas rėkė išsijojęs iki ausų: "azi-jiečiai, mongolai, raudoni okupantai".

Apraudojimo jie Smetonos kruviną fašistinę tironiją. Visai plaudo ir niekino Lietuvos Tarybų Respubliką ir Lietuvos darbo liaudį.

Jau dabar nieko daugiau negirdėti apie "baisų birželį", viskas tyku ramu, fikra grabinė tyta. To buvusio Lietuvos kruvino tirono Smetonos siratos susilauks to paties ir su savo 16-ta vasario, nes jau vis mažiau ir mažiau žmonių eina į tą cirką, kurį vadina Lietuvos "išlaisvinimu", nes senų žmonių eilės vis retėja, o jaunimas nei mažiausios atidos nekrempia į smetoninių žvirblių čirkėjimą, tad neužilgo ir 16-ta vasario subliūks.

Siemtas dar toli iki 16 vasario senasis radijušninkas pro verkus prašė, kad žmonės eiktų į tą parengimą ir autokotų dėl "išlaisvinimo" Lietuvos. Taipgi susidėjo su ukrainiečiais, buvusio Petliūros pasekėjais, kurie taipgi agitavo už smetoninkų 16-tą vasario. Mat, smetonininkas ima baimė, kad žmonės jiems vis mažiau pritaria, nei na į jų parengimus ir neaukoja jiems savo sunkiai uždirbtų dolerių. O be dolerių "neišlaisvinsi" Lietuvos. Lietuviški smetonininkai labai stsigieda su ukrainiečiais petliūrininkais, nes ir vieni ir kiti veda didžiausias atakas prieš Sovietų Sąjungą.

Atominis mokslninkas R. E. Lapp sako, kad nėra būdo apsaugoti nuo vandenilio bombos.

Tik uždraudimas naudoti H. ir A. bombas ir kitus masinio naikinimo įrankius, laipsniškas nusiginklavimas ir nuosirdus susitarimas apsaugos žmonija nuo pražūties.

Jeį tamsta dar neturi Meltelionio knygos "Apie Dievus ir Žmones," tai pasirūpink įsigyti. Kaina \$1.50. Gaunama Laisvės knygyne.

MONTELLO, MASS.

19 Metų Sukaktis nuo Mirties

George Rindzevičiaus

(mirė Liepos-July 2, 1936 m.)

Palaidotas liepos 4 d., Melrose Kapinėse, Brocktone

Atminčiai jo idėjos, jis mylėjo ir skaitė dienraštį Laisvę, gerbė ir įvertino Am. Lietuvių Literatūros Draugiją. Sakydavo, nėra Amerikoj kitos tokios organizacijos, kuri išleistų tiek daug brangių, pamokinančių raštų. Jo neužmirštanti žmona —

Helena Rindzevičienė

Džiūrė įtarė apskrities prezidentą netinkamu

Queens apskrities grand džiūrė kritikavo apskrities prezidentą James A. Lundy. Sakė, kad jis netinkamas valdininko pareigoms. Kaltino, kad jis išleidęs falšyva pareiškimą, būk "tuojau sugrius" Kissena koridoriaus rynos. Įtarė, kad jis tai padaręs politiniais išrokovimais, tikslu pasukti 1953 metų rinkimus savo naudai.

Džiūrė sako, kad netiesa, būk tos rynos prastai padarytos, ar kad už jų padarymą išleista nenormaliai aukšta kaina.

Lundy, republikonas, pareiškimą išleido dviem savaitėmis pirm rinkimų. Jis laimėjo rinkimus. Rynos buvo suvestos priežiūroje miesto valdžios, kurios dauguma buvo demokratų rankose. Nebebuvo laiko dalyką ištirti ir įtarimą atmušti.

Po vykdyto per išstus metus tyrinėjimo, džiūrė nustatė, jog ne tik tada, bet nei dabar nėra jokio pavojaus rynomis sugriūti. Sako, kad

mažų pataisų reikia, kaip ir bile kur kad reikia, nes nuo pastatymo 1948-1949 metais jokių pataisų nedaryta.

Diskriminacijai dar vienas smūgis

Teatruose scenos priruošėjų darbininkų unijos, pagaliau, nutarė priimti ir negrus darbininkus. Jau tūlas laikas darbininkais išrokovimais, tikslu pasukti 1953 metų rinkimus savo naudai.

Galutino susijungimo prieita tarpininkaujant valstijinės komisijos prieš diskriminaciją viršininkui Elmer A. Carter, pasitarimose su unijos viršininkais ir eiliniiais nariais. Eilinių narių mitingas vienbalsiai užgyrė vieningumą.

Distrikto prkuroras Hogan sako, jog buvusysis majoras O'Dwyer išsisuko nuo teismo tuo laiku, kai buvo įkaltintas Moranas, tiktai dėl to, kad prokuratūra negalėjo gauti prieš jį liudytojo.

LAWRENCE, MASS.

7 RUGPIUČIO AUGUST

Čia įvyks visos Naujosios Anglijos lietuvių organizacijų metinis

PIKNIKAS

Iš priežasties lietas anksčiau rengtas mūsų piknikas negalėjo įvykti, tad tapo perkeltas į 7-tą dieną rugpiučio. Prašome organizacijų iš anksto ruoštis ir dalyvauti šiame piknike.

Bus Maple Parke Methuen-Lawrence, Mass.

Ši piknikam vieta yra gražiausia visoje Naujoje Anglijoje. Čia atsilankę tikrai linksmai praleisite laiką.

Pradžia 10-tą val. ryto Kviečia Rengėjai

Atsakingiausia Firma Pasiuntimui Reikmenų I SOVIETŲ SAJUNGA, LIETUVA IR KT. ŠALIS

PARCELS TO RUSSIA, Inc.

391 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 16, N. Y. Tel. Ingersoll 7-6465, Ingersoll 7-7272 Mes užtikriname pristatymą siuntėmų dirbtų ir siuntėmų įteikime paldūjimus su pirmėju paraušu. Įstaiga atdara kasdien nuo 9-tos val. ryto iki 4 val. popiet

LAISVĖ-LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose

Metams prenumerata: Jungtinėse Valstijose \$8.00 Dalls Queens apskrityje (N.Y.) 9.00 Kanadoje 9.00 Kitur užsienyje 10.00 Pavienio egzempl. kaina 5 centai

No. 130

Richmond Hill 19,

KRISLAI

Keliavimas Lietuvon Lordų rūmai gaista... Socializmo pasaulis Čėcenai ir totoriai Rašo A. ŠILĖNAS

Dar kokie metai atgal keliavimas Lietuvon atrodė tolimu, tolimu, nesvajotinu dalyku. Kokie dveji metai atgal ta mintis skambėjo kaip kokia nesąmonė, kaip koks aidas iš kito pasaulio.

Na, mes dar esame toli to, kad padavus pasporto ir vizos prašymus, nusipirkus garlaivio bilietą link Stokholmo arba Gdanskio, vyktume į Lietuvą. Bet ta mintis jau neatrodo, tokia negalima.

Vis didesnis amerikiečių skaičius vyksta Tarybų Sąjungon. Tiesa, tai dar ne eiliniai turistai, o vertėne delegacijos ir pavieniai svarbūs asmenys. Tiesa, kad Pabaltijo valstybės dar yra tarp tų Tarybų Sąjungos dalių, į kurias užsieniečiui sunkiau patekti.

Visgi, — žmonės vyksta, žiniuoja. Dabartinė padėtis atrodė negalima dveji metai atgal. Kas žino, gal po kokių dvejų metų Amerikos lietuviai galės pradėti galvoti apie savo senos gimtinės aplankymą?...

Britanijos karalienė, Sallisbury markizas ir kiti aristokratai susirūpinę: lordų rūmai pradeda visai atgyventi savo dienas. Prie Britanijos parlamento lordų buvo priklausio beveik 900 lordų. Bet tik apie 30 dalyvauja posėdžiuose, taip, tiksliai apie 30, o dalis tos saujelės per posėdžius snaudžia...

Italų valdžia liks centrinė

Roma. Italijos valdžia dar nėra sudaryta, bet šiuo momentu visi ženklai rodo, kad ji liks centristinė. Segni jau išgavo sutikimą iš keturių centristinių partijų, kurios sudarė ir Scelbos valdžią: jo paties krikščionų-demokratų, dešiniųjų socialdemokratų, republikonų ir liberalų.

Jeigu valdžia bus sudaryta iš šių keturių partijų, ji nebus "į kairę nuo centro" valdžia, kaip tai buvo laukiama iš Segnio. Bet ji visvien gali būti labiau liberališka, nes pats Segni artimesnis kairesniam krikščionių - demokratų sparnui, negu yra buvęs premjeras Scelba.

Taipgi manoma, kad Segni tiek netoleruos Amerikos ambasadorės ponios Luce maišymosi vidujiniuose Italijos reikaluose, kiek toleravo Scelba.

Burmos premjero vardas Nu, o ne U Nu, sakė Mirė Jonas Wizbaras

New Yorkas. Sulaukęs 91-ųjų metų — Apleidai mylimus draugus; Palkiai veikimo nebaigtus darbelius. Darbininkų klasei būvai brangus. Geidėi vykti pas dukrelę — Esančią Sovietų žemėje Lietuvoje; Mylėjai tarti jai paskutinį žodėlį — Tai mirties paskutinėj valandoje...

Ženevos ji bus at

Maskva. Aukščiausieji Tarybų Sąjungos vadai, Bulgaininas, Chruščiovas, Mikojanas, Kaganovičius ir kiti, dalyvavo Amerikos nepriklausomybės šventės, Liepos Ketvirtos, paminėjime. Jie atvyko Amerikos ambasadon, kur buvo garbės svečiais tos šventės puotoje ir minėjime.

Pasinaudodamas proga, Chruščiovas, TSRS Komunistų partijos vadas, padarė pareiškimą apie ateisiančią Ženevos konferenciją. Jis sakė, kad Ženevos

Širdies priepuolis paguldė demokratų frakcijos vadovą

Washingtonas. — Praeitą savaitės pabaigoje širdies smūgis ištiko senatorių Johnsoną, senato demokratinės frakcijos vadą. Jis buvo nuvežtas į laivyno Bethesda ligoninę, kur per dvi dienas jo padėtis buvo kritiška. Dabar pranešama...

Sulaukęs 91-ųjų metų — Apleidai mylimus draugus; Palkiai veikimo nebaigtus darbelius. Darbininkų klasei būvai brangus. Geidėi vykti pas dukrelę — Esančią Sovietų žemėje Lietuvoje; Mylėjai tarti jai paskutinį žodėlį — Tai mirties paskutinėj valandoje...

ELIZABETH, N. J.

Dar apie Joną Wizbarą

Birželio 25 d. 13 automobilių palydėjo krematorijon mano dėdės Jono Wizbaro palaidaus. Mirė sulaukęs 91 metų amžiaus. Gyvo ir mirušio veikalais rūpinosi draugai: Paulauskas, Liutkus ir Stripėika. Laidotuvių užduotį labai gražiai atliko graborius Budreckis. LDP klubas uždėjo gražų ir didelį gėlių vainiką ant karsto. Mat, Jonas buvo šio klubo narys. Prieš kremavimą, Laisvės adm. P. Buknys pasakė atsisveikinimo gerą prakalbą, primindamas Jono nuopelnus pažangai li darbininkų naudai.

Klubo svetainėje tapo su ruošti geri pietūs dalyvavusiems šermentyse. Svečiams gerai patarnavo A. Kiršienė ir H. Kudirkienė.

Aš, kaip sūnėnas, dėkoju Laisvės adm. P. Bukniui už prakalbą ir laidotuvių direktoriui Budreckiui, W. Paulauskui, Liutkui ir A. Stripėikai, taipgi moterims, taruavusioms prie stalų.

Vellionis buvo ramaus būdo žmogus, turėjo draugų ir prietelių.

Štai, salėje priėjo senukas, 80 metų amžiaus, ir prabilo: Aš esu A. Ražanskas, buvęs Wizbaro draugas. Mes abu tuvom barbariai. Tik aš esu jaunesnis už Joną dešimčiu metų.

Atsimenu, aš, 12 metų vaikas, nuvykau su tėvu Kupiškin. Tuomet mano tėvo brolis J. Wizbaras atvažiavo iš Liepojos uniformoje, ir kukarda blizgėjo jo kepurėje. Dar ir palietai ant pečių spalvavo. Tuomet Jonas buvo geležinkelio viršininkas. Jis davė man 50 kapeikų. Po to, 1912 metais, dėl politiškių išrokovimų jis atvyko Kanadon ir bandė užsidėti biznį. Tas jam nevyko.

Po to atvažiavo Amerikon ir bandė atidaryti grosernią, bet tuoj užsidarė. Po to užsidėjo kirpyklą ir iki mirties buvo kirpėjas Elizabete.

Sišdavo jis pinigų šeimynai, gyvenančiai Liepojuje, ir taip išmokino du vaikus aukštesnio mokslo.

Kuomet Jonas susirgdavo, tai šaukdavosi prie manęs. Net 4 sykius iš darbo išlikęs važiuodavau jį pamatyti bei

jam pagelbėti. Tik paskutinį sykį dėl jo sumaišymo adresu ir mano nesveikavimo, neatvykau laiku. Nuvažiauvau tik ant šermentų. Matyt, dėdė buvo persilpnas.

Man čia atvykus, teko apsisistoti pas W. Paulauską. Abudu Paulauskai labai geri žmonės. Su Paulauskais nuvažiauvome į party pas jų dukrelę Adelę Dapkus, — jie gyvena savuose labai gražuose namuose. Adelė yra puiki piešėja, — jos namuose sienas puošia dailės kūriniai. O duklė Jenie Pocius gražiai dainuoja koncertuose bei vestuvių apeigose. Taipgi savuose namuose gražiai gyvena. Duklė Mary Baranuskas dirba teisme ir turi savus dailius namus. Duklė Ona Zairank prižiūri savo šeimą namie. Visos 4 dukters yra baigusios High School ir pavyzdinčiai gyvena. Ona irgi už \$13,000 rezidenciją nusipirko. Visos yra ištekejusios ir turi vaikų.

P. Vizbaras

Ką planuojate rengti šį rudėnį? Laisvės spautuvė pigiai ir gražiai padarys spaudos darbus jūsų parengimams.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Laukiame linksmo su jumis pasimatymo rytoj, liepos 3 dieną, Laisvės piknike

Liepos 3 dieną visi keliauja į National Hall ir Park, Lampas 65 St. ir 38th Ave., Woodside, L. I., N. Y. Čiornai trauks visi dienraščio skaitytojai, rėmėjai, prieteliai ir visi kiti gerų pramogų mėgėjai. Pikniko programoje dainuos:

Laisvės Choras iš Hartford, Conn., vadovybėje Wilma Hollis.

MILDRED STENSLER
Aido Choro vedėja

Aido Choras, brooklyniečių, vadovybėje Mildred Stensler. Jurgio Kazakevičiaus orkestras gros šokiams.

Laisviečiai taipgi turės barą su visokiomis geromis vaišėmis, kokių tik galima tikėtis piknikuose. Taigi, važiuokite visi tiesiai į pikniką pietauti ir vakarieniauti.

Kviečiame brooklyniečius ir apylinkių lietuvius atvykti. Prašome kviesti savo šeimų narius, kaimynus, sandarbininkus. Jie bus dėkingi. Juk žinote, kad niekur kitur nesutiks tiek savo draugų, niekur kitur neras tokio smagaus pobūvio.

Rengėjai parūpino viską, ko reikia linksnam, nudingam pobūviui. Jums, gerieji dienraščio prieteliai, liekasi tik patiems dalyvauti ir savo draugus kviesti. Dabartiniu laiku surengti gerą pikniką iškaščiai yra dideli. Jie pasilieka vienodi, nežiūrint, kiek turėsi publikos. Dėl to mes prašome jūsų kiekvieno: —

Dalyvaukite piknike! Pripildę parką ir salę užtikriname ne vien apmokėjimą iškaščių, bet ir dienraščio ilgesnį gyvenimą. To prašome visų, kurie norite matyti dienraštį gyvuojant tol, kol lietuviai gyvena Amerikoje. Iki pasimatymo piknike!

Teatruose

"Not As A Stranger"

Filmui veikalą parašė Edna ir Edward Anhalt, pagal Morton Thompson novelę; direktorius ir gamintojas Stanley Kramer; pristato United Artists. Rodo Capitol teatre. Žvaigždinėse rolėse Olivia De Havilland, Robert Mitchum, Frank Sinatra, Gloria Grahame, Broderick Johnson ir Charles Bickford.

Apsako apie jauną vyrą, kuris mokosi daktaru ir toki, kuris nuosirdžiai ir užsispyrusi pasišventimu gydymui palieka antraeiliiu dalyku pats save ir visus aplink save. Jis laikosi tų idealistinių pažiūrų iki supranta, jog troškimas būti daktaru dar ne viskas, kad reikia galėti ir užsimokėti didelius pasiekimui daktaro laipsnio būtinus iškaščius.

Aktoriai būtų galėję tapti kur kas daugiau įtikinančiais savo rolėse, jeigu ne ligoninė scenos, ypatinai operacijų kambario yra labai dramatiškos ir nepatartinos tiems, kuriems tokias sunkų pergyventi.

"The Seven Little Foys"

Paramount Pictures pristato Bob Hope kaip Eddie Foy, taipgi ir Milly Vitale filme "The Seven Little Foys." Dabar rodomas Criterion teatre. Tai yra apsakymas gyvenimo Eddie Foy, jo žmonos ir septynių vaikų, sudariusių didžiausią teatrinių šeimą. Jie buvo paskilbę vaudevilio laikais.

Apiplėšė neregį

New York'e pora vyrų pasiūlė neregiumi Harry Rossel pagelbėti pareiti namo, bet užvedę pusiau laiptų, jį sumušė ir apiplėšė, atėmė \$15. Iki jis atsikėlė, sugraibstė sau kelią iki savo buto ir pasiekė telefoną, blogdariai buvo prasišalinę. Pagal jų balsą neregis sprendžia, kad jie turėjo būti viduramžiai vyrai.

Rossel, 72 metų amžiaus, neregiumi yra jau 35 metai. Uždarbiauja nejudomo turto prekyba, kurią jis veda, daugiausia; telefonu, iš savo buto.

Vėl 11 tapo sužeisti prieš statybos

Brooklyno 11 darbininkų tapo sužeisti įgruvus ramsčiams prie statomo braverne sandėlio Evergreen Ave. ir Jefferson St. Šeši darbininkai, dirbę aukščiau, ant pastolio, tapo numesti ant žemės, sudaužyti kritimu. O penkis kitus sužeidė krantinčios pliauskos.

Septyni tapo nugabenti į ligoninę, vienas kritiškoje padėtyje.

Brooklyno šv. Vincento D. ja paskelbė vaju sukelti \$50,000 atostogoms vaikams. "Kurie neturi progos atostogoms jokių kitu būdu." Idomu, kiek visame mieste yra tokių neišgalinčių atostogos, jeigu viena draugija tiek turi saukių.

Atidėjo telefono kainų kelimą

Valstijinė Public Service Komisija atsisakė patenkinti telefonų firmos prašymą leisti tuojau pakelti telefonų kainas, kad gautų metams 34 milijonus ekstra pajamų. Parštyje rūpinosi ne liko apeliaciniam teismui išspręsti tą klausimą.

Firma yra užvedusi teismą, reikalauja leidimo pakelti kainas kita tiek.

Skalbyklos darbininkas Run jautėsi pavargęs po dienų darbo, atsisėdo vyrų kambaryje. Kai jis atbudo, jau ir naktinis šifas buvo išsėjęs, o jis užrakintas pastato antrame aukšte. Jis ten išbuvo dar 12 valandų ieškodamas būdo išeiti. Pagaliau jį išgirdo praėivis, pašaukė policiją.

JDŽIAI

šalėje ir dabar dirūsiasi, gražina, atš karu griuvusių šalė, kad tik būtų ne žiems geriau, gražiau, bet negėda ir kibaroditi.

gliai žodžiu ir raštu drabsto ne tik savo seses, bet ir Tarybos karo vadus, — dūs, kurie pačiame milijonus ekstra pajamų. Parštyje rūpinosi ne liko apeliaciniam teismui išspręsti tą klausimą.

laimėti — sutrėkšrio pasiutusius legibet nuoširdžiausiai ir savo karių gyb, kurie, jų manymu, ikti ir gyventi. Nes e jmatė puikų dainuzikos talentą. Tačiau pradami, karo vpaliko ir pasiuntė ps mokyklą.

labai norisi patų bėglių: ar jūs kamatėte, girdėjote praėjusiose kapikaruose tokius varė laike mirtingų kų už pergale, už kajimą, tada, kada ergalės dar nesimauktų visą dešimtį ių karių iš to pralygiai, kaip savo lip ir kitatautį lieasiųstų į mokyklą? ū karo vadų kapisuroštuose karuobuvė.

bėgliai dar ir dakai metų praėjus, rėkia apie tas "bailio dienas. Bet dienas? Gal 21-22, tleris paleido savo legijonus "viršžmogūdžių, kada vo bombanėšų lai-

dė bombas, sėjo mirtį ant Lietuvos miestų ir kaimų, degino viską, ką tik Lietuvos žmonės, vos pasiliuosavę nuo savo prispaudėjų, šitų pačių bėglių, taip gražiai buvo pradėję kurti? Ne, bėgliai visokiais balsais staugia apie tas birželio dienas, 14-15-tą, kada Lietuvos naujoji vyriausybė pamatė, kad Hitleris ne juokais jau pradeda karą prieš visas tarybines respublikas. Tai skubotai sugaudė nors šimtą kitą didžiausių liaudies priešų ir išsiuntė į tolimesnes vietas, kad išveržus Hitlerio legijonams Lietuvon, mažiau sabotažo padarytų.

Tai visoki dykaduoniai fašistukai dar ir dabar, po 15 metų, rėkia apie tas baisias dienas, "baisų birželį." O iš tikrųjų išvežtiems iš Lietuvos jų broliukams visai nebuvo baidios, palyginus su tais Lietuvos žmonėmis, kurie buvo neliešti, nes šitiems žmoneliams teko savo akimis pamatyti visas hitlerininkų Lietuvai padarytas baiseinybes. Jie buvo liudininkais kruviniausių broliudynių, išdavysčių, sabotažo.

Kada Hitlerio bombonėšiai nusiaubė Lietuvą ir kitas respublikas, kada Lietuvos žmoneliai su didžiausiu išgąsčiu žiūrėjo į padangėsna kilančius dūmų debesis, milžiniški liepsnų stulpai degino, naikino tik ką pradėtą jų triušą... kada vaitojo seneliai, motinos ir maži vaikeliai, matydami, kaip niekais nuėjo visos jų svajonės tuojau išbristi iš vargo, kurį jiems ponai paliko. O betgi dar ir šiandien

yra lietuvių, kurie šitiems bėgliams tiki, tiki jų veidmainingoms kalboms, šmeižtams ir duoda pinigų transkytis po pasaulį.

Lietuviai turėtų suprasti šitų ponelių veidmainystes, ir vietoje aukų, dolerių, parodyti jiems didelę, didelę lietuvišką dūlią.

Susninkų Jurgis

DEL KNYGOS "ATZALOS"

Prieš kiek laiko prašiau, kad tie mūsų skaitytojų, kurie turi knygą "Atzalos", jei ji jiems nereikalinga, kad prisiųstų man. Pranešu, kad jau gavau keletą knygų, — man jų užtenka. Lai kiti nesiunčia. O prisijutusiesiems tariau viešą padėką.

ROJUS MIZARA

FONDAS, Į KURĮ PINIGAI NEPRIIMAMI

Anądien man užėjus pas eks-argentiniečius draugus Babarskus į namus, šeiminkė pavaišino ir paklojo ant stalo penkinę LKC gėlyno reikalams. Kilo ginčas: aš neprimt, o ji užsispyrusiai siūlyt. Ir aš laimėjau... ji turėjo savo penkinę atsiimt. Bet išėjant šeiminkas šiaip-taip įsipašė į mano kišenę su dolerine.

Penkinės nepriemiau, dėl to, kad dabar gėlynas yra viskuo aprūpintas — iki kito pavasario, o jo fonde po paskutiniojo pirkinio dar buvo \$1.50. Dabar bus \$2.50. S. V.

Laikraščio New York Times savininkai skelbia nupirkę plotą prie West End Ave. ir 65th St. Sako, kad tikisi "augti" ir būti reikalingi didesnė vietos.

NEW YORKO AP

Dienraščio Laisvės M

Piknik

Visų Laukiamas Dienraščio Laisvės M
Ivyks Sekmadienį, prieš 4th of July Sventę

3-ČIA DIENĄ LIEPOS-JULY

Pradžia 1-mą Valandą Popiet

NATIONAL HALL & PARK

65-13 38th Avenue, Woodside, L. I., N. Y.

George Kazakevičiaus Orkestra Šokiams

Puikią Dainų Programą Duos:

Laisvės Choras
Iš Hartford, Conn.
Vadovaujamas Wilma Hollis

Aido Choras
(Brooklynieškis)
Vadovaujamas Mildred Stensler

Kelrodis Traukiniais ir Automobiliais:

KELRODIS: Iš East New York ir iš Williamsburg reikia važiuoti Independent Line traukiniu. Williamsburge tas traukinys gaunamas ant kampo Union Ave. ir Grand St.; taipgi Union ir Metropolitan Aves. Imkite traukinį į Queens pusę, išlipkite ant 65th St. stoties.

Automobiliais važiuojant nuo Richmond Hill Queens Blvd., privažiavę 69th St. sukite po dešinei, važiuokite iki pervažiuosite Roosevelt Ave., antrame bloke už Roosevelt Ave. sukite po kairei ir čia rasite National Hall and Park.

Važiuojant iš New Jersey ir iš New Yorko miesto, per Williamsburg tiltą, privažiavę tiltą, laikykitės po kairei ir važiuokite iškelto keliu į Long Island. Pervažiavę Kosciusko tiltą, ir dar iškelta keliu, sukite po kairei į 65th Pl. ir važiuokite škersai Queens Blvd. iki Roosevelt Ave. Čia sukite po dešinei, važiuokite iki 69th St., sukite po kairei į 69th St., antrame bloke vėl sukite po kairei ir čia bus parkas.

Nuo Whitestone Bridge važiuokite Northern Blvd. iki 76th St., sukite po kairei į 76th St. ir važiuokite iki Roosevelt Ave.; sukite po dešinei ir Roosevelt Ave., važiuokite iki 69th St., čia sukite po dešinei, antram bloke sukite po kairei, čia bus parkas.

Virš Roosevelt Ave. eina iškeltas traukinys (elevated), tai privažiavus lengva pastebėti. Parkas yra tik už vieno bloko nuo Roosevelt Ave. Tarp 69th St. ir 65th Pl. ant Roosevelt Ave., pasiparkinę karus, galite pėsti ateiti į parką.

ATVAŽIAVĘ TRAUKINIŲ: — Iš Grand Central stoties imkite Flushing traukinį ir išlipkite ant 69th Street stoties. Čia yra parkas.

Iš Pennsylvanijos stoties imkite žemai po stotimi Independent Line 8th Avenue (Queens) traukinį ir išlipkite ant Jackson Heights stoties. Išlipę aukštyn, paieikite keletą blokų atgal ir rasite pikniko vietą.

LINKĖJE

OTTO

LINDA
Center Moriel
Grazi vieta pr
maudymosi mari
parku. Atlikite
Aplankykite ir
įstaiga.

OTTO AND M
Tel. Center

HILDA
Shady Lawn C
ley, N. Y. (30-t
ton 1463-M-1.
zortai. Stebėtin
apauge mišku.
šiltas ir šaltas
pūdas pamiške
pong ir tt. Mu
tadienį. Pulkian
glai. Birželyje
Liepos mėn. iki
savaite.

KAS

Paramai

DABAR! ŠI DIDŽIOJI NOVELĖ MATOMA
PLAČIAME EKRANE!

ROBERT MITCHUM * OLIVIA DE HAVILAND
ir FRANK SINATRA

NOT AS A STRANGER

CAPITOL Teatras — Broadway, prie 51st St.

WEST HAVEN

Beer & Ales, Inc.

Pristatytojai geriausios rūšies importuoto ir vietos gaminimo alaus, ęliaus ir Stouts. Aptarnaujame restaurantus, sales, vestuves ir pases.

146-152 So. 1st Street,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas Evergreen 7-5471

TONY'S

UP-TO-DATE

BARBER SHOP

ANTANAS LEIMONAS
Savininkas

306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geral Patyręs Barberis

Buvęs takų kolektorius John R. Doyle, 59 m., Babylon miestelio gyventojas, nu-teistas 18 mėnesių kalėti ir \$1,000 pasimokėti už pasilakymą sau virš tūkstančio valdžios pinigų.

MATTHEW A. BUYUS

(BUYAUSKAS)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172